

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in drugo tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 4.

V Ljubljani, dne 23. januarja 1913.

Leto XXVI.

Naši v Dalmaciji.

Dne 11. in 12. januarja je bil v Splitu, dne 13. in 14. pa v Šibeniku v Dalmaciji politični tečaj, ki so na njem predavali naši politiki: dr. Korošec, dr. Lampe, Jarc, Jan. Kalan in dr. Krek. Splitski list »Dan« piše o tamošnjem tečaju tako-le: Nekoliko prvakov S. L. S. je imelo v Splitu politična predavanja. Od mnogobrojnih udeležencev vseh raznih strank, ki so jih prišli dva večera poslušat, se ni čulo nego najlepša pohvala in odobravanja; vsi navzoči brez razlike so odnesli globok, neizbrisen občutek o velikem preporodnem delu slovenskih prvakov, o njihovi silni požrtvovalnosti, rodoljubju, žilavosti in o vsestranski čvrsti organizaciji celokupnega slovenskega naroda. Split, tako moremo z gotovostjo trditi, občuduje vrle zastopnike S. L. S.

Na temelju krasnih misli, ki smo jih slišali ta dva večera, se bude razmišljanja in primere v vsakem, ki čuti za svoj narod in mu želi pomagati. Ali se bo kdaj kaj podobnega tudi pri nas naredilo, kar se je pri Slovencih? Kdaj bomo tudi mi tako vzdignili svoj narod?

Lepe so te besede, ki so tem več vredne, ker do nedavna ni imela naša stranka v Dalmaciji prijateljev. Cel naš jug je bil zastrupljen z lažmi in psovkami, ki jih je proti nam trosil »Slovenski Narod«, ki je splošno vse, kar je mogel, storil, da bi omazal pred svetom Slovence. Zdaj se dani v tem oziru in zato se veselimo. Vidi se pa tudi, da naša politična zveza s Hrvati ni prazna beseda; taki obiski jo utrjujejo in rode najlepše sadove.

Izmed predavanj v Splitu je bilo političnega pomena zlasti dr. Krekovo »Južni Slovani v sedanosti in bodočnosti«. Ž njim so se pečali tudi nemški listi. »Dan« ga je prinesel po stenografičnem zapisniku in iz tega lista prinesemo tudi mi par odstavkov.

Važna doba.

Vsak narod ima svoje lastno življenje, ki je seveda drugačno, kakor življenje posameznega človeka. So narodi, pri katerih nekaj sto let nič ne pomenja; na vzhodu imamo narode, ki tisoč let in več vedno enako živijo. En rod, doba enega človeka pomenja splošno v življenju enega naroda malo ali celo nič. Nastopajo pa v življenju narodov dobe, kjer nekaj tednov, par mesecev več pomenja, nego prej sto let.

Če me vprašate, kako je z južnimi Slovani v sedanosti, vam odgovorjam, da je zdaj taka velika doba, ki ima več pomena, nego prej morda nekaj sto let.

To je treba dokazati.

Prej mali, zdaj veliki.

Najprej recimo: Južni Slovani so se dozdale šteli med majhne; sami so tako mislili o sebi; za majhne, za nič jih je imel svet. To se je zdaj izpremenilo. Nismo več majhni ne sami pred seboj, ne pred svetom, ki se nas boji.

Majhnost in z njo zvezano siromaštvo sta bila doslej naša znaka. To dvojje ima pa v spremstvu vse hibe in vse slabe strani, ki jih nosi na sebi dolga bolezen. Majhen, siromašen človek in bolnik sta si podobna. Bolnik, ki je dolgo bolan, živi samo svoje življenje, za druge se ne briga; samo nase misli in na svojo bolezen; o svojih malenkostih in težavah govori in misli, češ da to zanimlje celi svet. Sam vase pa nima nobene vere, ker ve, da s svojimi močmi ne more ozdraveti. Zato posluša vsako staro babo in sprejema njene nasvete. To je znak bolnega in znak majhnega, siromašnega človeka. Vrhtega pa siromaštvo ubija značaj in нравno moč.

Kako so se zdaj te reči izpremenile? Čutimo se velike. Znamenja naše majhnosti in našega siromaštva so bila zlasti ta-le: Politično in socialno se je pri nas v vsakem kraju takorekoč samo tako daleč mislilo, kolikor se je videlo z domačega stol-

pa; razkosani smo bili. Vsaka pokrajina je sama zase životalila in se ni zmenila za druge. Ravno v tem času smo pa naredili nekaj, kar dokazuje vsemu svetu, da se čutimo velike: Zastopniki slovenskega naroda in hrvaške stranke prava smo proglasili edinstvo slovenskega in hrvaškega, našega naroda. S tem smo politiki s stolpa napovedali vojsko; začeli smo boj z razkosnostjo in s pokrajinsko ozkosrčnostjo. Čitajmo svojo zgodovino in videli bomo, da so bile te lastnosti naša slaba, temna stran. Gospoda, ki je imela moč nad nami, je delovala po geslu: »Razcepi jih, pa jim boš vladal.« Mi smo bili pa sami taki, da smo hoteli biti razcepljeni in preganjali smo vsakega, kdor je bil nasprotnega mnenja. Politika s stolpa najgorje vrste nas je tlačila. Zdaj pa čutimo veliko moč svojega naroda, duševno in telesno. Zdaj prihaja tudi med najbolj zapuščene dele našega naroda zavest, da smo nekaj več, da imamo junaške brate tam daleč za gorami, ki nismo vedeli, ne čutili o njih, da so naši, ki so v par tednih naredili to, česar cela Evropa stoletja ni mogla. Pravijo, da se mora buditi narodna zavest. Teh par tednov se je v tem oziru več naredilo, nego prej sto let. Naš človek, ki čita zadnje dogodke — in kdor ne čita, sliši o njih — čuti v sebi in govori: Ti junaki so naši; to so naši bratje, ki govorijo, kakor jaz; njihov dom je tudi moja domovina. V nji so naši bratje trpeli, kakor so svoj čas naši očetje trpeli turško krvavo nasilje. In glej! Zdaj so se osvobodili z lastno močjo. Veliki so in mi z njimi.

V tem tiči velika narodna zavest, ki ogreva sedaj vse Južne Slovence.

Znaga pravice.

Čuti se pa tudi naša duševna, ne samo naša telesna moč in velikost. Četudi priprosti človek ne zna povedati, se pa vendar zaveda, da je šlo sredi našega, samo za telesne reči vnetega sveta, v balkanskih bojih samo za duševne vzore. Smisel za

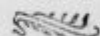
vzore je skoraj umrl; umrl je v naši zunanji politiki, velike države skoro ne vedo več zanj. Vse, kar delajo, je samo dobičkalna trgovina. Vzori pa niso umrli v srcu zadnjega balkanskega kmetiča. Rekel je: Naj tudi umrjem, naj me ubijejo, grem pa vendarle, da rešim svoje brate, da osvobodim križ; grem in prelijem svojo kri. In šel je in zmagal.

To je moč vzorov, duševna moč našega naroda. Velike države mislijo samo na gmotni dobiček; zato pa doživljajo sramoto za sramoto. Naš, dozdaj mali narod, ki pa veruje v svoje vzore, gre od zmage do zmage.

Ti vzori, ki so z njimi šli naši bratje, imajo na sebi zarjo večnosti, namreč vero, da živi pravica, da živi Bog, ki sodi posamnike in narode in dobre plačuje in slabe kaznuje. Tudi ta velika sodba, ki se je izvršila zdaj nad Turki, — tako jo razlagajo naše matere, tako jo tolmači naš priprosti človek —, je zmaga pravičnosti, zmaga božje reči.

Sodba nad nami.

Kako sodijo o nas tisti, med katerimi živimo, nima pomena. Važno je le, kako bodo sodili o nas tisti, kateri bodo živeli za nami. Ali nas bodo obsodili, češ, da smo bili leni, da nismo umevali svojega časa, da smo se pečali z malenkostmi, da smo bili v velikem času majhni? Ne vem. Vem pa za načelo, po katerem nas bodo sodili: Ali smo se pečali z rečmi, ki imajo samo kratko dnevno vrednost, ali pa z rečmi, ki ostajajo za prihodnost. Po tem načelu bo bodočnost sodila o nas. Izprašajmo se, koliko naše sile, našega časa gre za dnevne drobnarije, koliko nas te vznemirja in nam določajo življenje, koliko iščemo v njih zadovoljnosti in užitku. Delajmo prav in sodba nad nami ne bo neugodna.

1913.

Leto, ki smo ga nastopili, je velike-pomena za vso Evropo, zlasti pa za celo katoliško Cerkev. Med drugimi je zlasti v trojnem oziru letnica 1913 važna, tako važna, da bo ostala vedno v zgodovini z zlatimi črkami zapisana.

Leta 1913 bo romalo na tisoče in tisoče vernikov v Rim — med temi bomo tudi Slovenci, če Bog da — da se poklonijo svojemu Kristusovemu namestniku na zemlji. Čemu pa? O, vzroka dovolj! Ima pač vsa Cerkev, pa tudi vsak posameznik dolžnost, da v tem letu hvali Boga! **Leta 1913 obhaja namreč katoliška Cerkev 1600letnico svoje prostosti.** 3000 let so sovražili pagani kristjane kakor strupene gade; 300 let so neverniški učenjaki sramotili in prezirali nauk katoliške vere; 300 let je bil križ sramotno znamenje; 300 let so se morali kristjani skrivati po podzemeljskih rovih; 300 let so paganski cesarji z najnesramnejšo krutostjo preganjali kristjane, ter jih hoteli uničiti z ognjem in mečem, tako da štejemo v ten letih okoli 11 milijonov mučnikov; 300 let je tekla krščanska

kri in napajala zemljo, — pa kri mučencev je bilo seme novih kristjanov. Po teh 300 letih preganjanja, muk, zasramovanja in preziranja pa so zazrli kristjani svobodno solnce. Meseca oktobra leta 312 si stojita nasproti paganski cesar Maksencij s svojo vojsko in pa krščanska vojska, na čelu ji cesar Konstantin. Zgodovinar Evzebij pripoveduje, da je videl Konstantin v prikazni križ z napisom: v tem znamenju boš zmagal. In res! Konstantin da na vse zastave svoje vojske napraviti videti križ, plane nad sovražno vojsko in jo popolnoma premaga dne 28. oktobra leta 312. Meseca januarja leta 313 pa je izdal v Milanu odlok, v katerem je osrečil katoliško Cerkev s popolno prostostjo. 300letnega preganjanja je bilo konec. Ali ne kliče vse to sovražnikom sv. Cerkve: prah si in v prah se boš spremenil? Kralji zemlje se vzdigujejo in prvaki se zbirajo zoper Gospoda, in zoper njegovega Maziljenca. On (pa), ki v nebesih sedi, se jim smeje in Gospod jih zasmehuje. (Ps. 2.)

Kar pa niso mogla doseči 300letna preganjanja, to si je domišljeval oholi Napoleon, ali saj nekaj podobnega. Napoleon je dosegel iz navadnega človeka cesarski prestol. Kot nadarjen francoski cesar je hotel vse premagati, vse spraviti pod svojo oblast. Hotel je od zmage do zmage; cela Evropa se je tresla pred njim. Vojska za vojsko, to je bila posledica njegove manije, postati absolutni gospodar v Evropi. Šel pa je predaleč, in zato je zatemnela zvezda njegove slave. Hotel je, da bi tudi Cerkev služila njegovim namenom, in tu je sprožil skalo, ki ga je ubila. Papež naj bi mu bil pokoren in Cerkev naj bi bila sredstvo v dosego njegove splošne slave in neomejene moči. Pij VII. naj bi prenesel svoj sedež iz Rima v Pariz; odpravil naj bi samostane; zanj naj bi veljale Napoleonove postave. Na vse to je papež odgovoril s tem, da je Napoleona iz Cerkve izobčil. Napoleon pa se norčuje, češ, papežovo izobčenje ne bo izvil njegovim vojakom orožja iz rok, ter da Pija VII. iz Rima segnati in vjeti. Pa Bog je imel dosti! V veliki bitki narodov pri Lipskem leta 1813, kjer je padlo okoli 200.000 vojakov, je bila Napoleonova usoda zapečaten. Eden poraz je sledil za drugim, in tistega Napoleona, ki je bil strah celi Evrope, tistega Napoleona, ki je poslal papeža Pija VII. v pregnanstvo, tistega Napoleona so odpeljali kot vjetnika na mali otok sv. Helene. Hotel je biti najvišji, pa je postal najnižji. **Leta 1913 slavi cela Evropa 100letnico osvobođenja izpod jarma mogočnega, pa oholega Napoleona.** Ali se niso izpolnile besede sv. pisma, ki pravi: Moč je skazal s svojo roko, in rakropil napuhnjene, mogočne je s sedeža vrgel (Luk. 1.)? Ali ne kliče stoletnica Napoleonovega poraza: prah si in v prah se boš povrnil?

In še nekaj je, zaradi česar bo letnica 1912 oziroma 1913 zapisana z zlatimi črkami v zgodovini krščanstva: **leta 1913, če bo božja volja, bodo slavili balkanski narodi 500letnico svojega**

oproščenja iznod turške krute oblasti. Leta 1389 so Turki popolnoma premagali Srbe na Kosovem polju. Srbski kralj Lazar sam je našel ondi smrt; Turki so ga namreč obglavili ter zakopali v pesek. In to slavno Kosovo polje, namočeno s srbsko krščansko krvjo, to Kosovo polje, kjer počiva zakopan mogočni srbski car Lazar, to Kosovo polje je bilo do letos pod turško oblastjo. Letos pa je videlo zmago srbskega orožja. Meseca oktobra se je po 500 letih zopet brala maša zadušnica za carja Lazarja, za padle srbske junake, ob navzočnosti zmagoslavne armade. Kristjani, ki so bili nad 500 let Turkom psi, so zopet prosti; prosto bodo smeli spoznavati vero v Križanega. Če je božja volja, je turškim nečloveškim grozovitostim na Balkanu za vedno odklenalo. — Mogočne je s sedeža vrgel in ponižne povzdignil. (Luk. 1.) — Ali ni ta 500letnica glasen klic Turku: Prah si in v prah se boš spremenil?

Letnica 1913 skriva torej v sebi pomembne dogodke: 1600letnico prostosti katoliške Cerkve, 100letnico evropske zmage nad Napoleonom, 500letnico osvoboditve balkanskih narodov. Kak klic: prah si in v prah se boš spremenil! Kak opomin vsem sovražnikom sv. Cerkve! Če to premisslujemo, ali naj se bojimo, če vidimo tu in tam, da vzdiguje glavo sovražnik Kristusov? Božji mlini meljejo počasi, pa gotovo . . .

KAM VEDE LIBERALIZEM.

Kam liberalni nauki pripeljejo, to se ne pozna samo pri posameznem človeku, ampak tudi pri celih narodih, pri državah. Jasno se je to pokazalo posebno v sedanjem času, ob priliki vojske med balkanskimi državami in Turki.

Najprej pri Turkih. Tam so, kakor vemo, v zadnjih letih zavladali liberalci, ki so se imenovali »mladoturke«. Kakor vsi liberalci sploh, tako so tudi turški nastopili z velikanskim vriščem. Prvo, na kar so se vrgli, so bili časopisi, katerih so nebroj na novo ustanovili. V teh listih so oznanjali svobodo, pravico in poštenost in obetali, da bodo turško državo rešili nazadnjaštva, ki ima baje svoj izvir v vernosti. Toda vse je tudi pri turških liberalcih ostalo le na papirju. Kristjani v turški državi slejkoprej niso dobili svobode. Začeli so jih celo še hujše preganjati in se lotili celo cerkva in njihovega premoženja, s katerim je srbska, bulgarska in grška duhovščina v Turčiji ustanovljala in vzdrževala narodno šolstvo kristjanov. Albance so mladoturki hoteli oropati jezika in jim vsiljevali v šolah turščino. Uradništvo je ostalo v turških rokah, uradniška mesta so dobivali samo liberalci.

Vspreh tega postopanja se je jasno pokazal v sedanjih vojski. Izkazalo se

je, da so mladoturški liberalni ministri bili največji goljufi, ki spadajo pred sodišče in v ječo. Turški liberalni vojni ministri so nabavljali potrebščine za armado, dovoljene krediti so pa v svoj žep vtaknili in niso ničesar dobavili ali pa ničvredno blago, katero so državi visoko zaračunali in ostanek sami požrli. Zato je bila turška armada pri Lozengradu in Čataldži kup razcapanih, bosih in lačnih vojakov, ki so morali krasti, če so se hoteli preživljati in so pokazali pete, ko so zagledali Bulgare. Topovom je manjkalo krogelj, za ranjence ni bilo ne zdravil ne zdravnikov, železnice in pota v najslabšem stanju. V Solunu so Grki celo turško armado pravzaprav kupili, da se je udala, ne da bi enega strela sprožila. Turške bojne ladje niso imele ne zadosti kuriva ne streliva, da bi mogle kaj v boj poseči; seveda turško mornariško ministrstvo je bilo glavni vir, iz katerega so zajemali mladoturški sleparji in tatovi. Tak je bil konec liberalnega gospodarstva na Turškem.

Zdaj se pa ozrimo drugod po svetu, kako so se velesile vedle spričo osvobodilne vojske balkanskih kristjanov zoper turške mučitelje in tlačitelje. Evropska ljudstva, v katerih živi še vera, so ta boj z veseljem pozdravljala, ne pa tako evropski državniki, ki delajo visoko politiko. Prvo, kar je ta gospoda Bulgarom, Črnogorcem, Srbom in Grkom očitala, je bilo to, da so začeli boj zoper Turka v znamenju svetega križa. Liberalni listi so se iz tega področja norčevali in pisali, da se bo s tem vnelo krvavo versko klanje. Žrtve, ki so jih balkanski narodi doprinašali za sveti križ in zlato svobodo, so zasmechovali češ, da gre tu le za sebičnost balkanskih vladarjev, ki hočejo meje svojih držav razširiti — ko je pa Italija Tripolis anektirala in Francoska Maroko pobasala, je bilo vse v redu.

Oglejmo si zdaj govore, ki so jih evropski visoki državniki za časa balkanske vojske v posameznih parlamentih govorili. O krščanski pravičnosti, o pravičnih zahtevah balkanskih narodov, o njihovem boju za svobodo, o potrebi, da tudi balkanski narodi živijo in se razvijajo, o tem noben evropski minister ni črnil besede, en sam — ruski ministrski predsednik — je v svojem govoru rabil besedo Bog in se spominjal krščanstva. Pač pa so vsi evropski državniki govorili o svojih »interesih«, o tem, da se nihče ne sme dotakniti njihovih interesov, češ, imej ti pravico do kakšne stvari, kolikor hočeš, jaz ti je ne pustim, če meni ne prija! To je glavna misel vseh teh evropskih izjav in govorov.

Tudi to je sad liberalizma. Evropska visoka politika, uprava evropskih držav, naj bodo katoliške ali protestantske, duh njihove politike je liberalizem. Sram je evropske državnike, da bi krščanske vzore sploh kaj omenili, sram jih je postaviti se na stran malih in tlačnih, pravica je postala v slovarju političnega jezika neznanka,

državnikom je samo to mar, kako bi ščitili koristi velikega kapitala in večjih narodov, in na kar se pri tem opirajo, to so kanoni in bajoneti. Zato tudi mir evropske narode tako krvavo veliko stane.

Vse to so posledice liberalnega duha, ki žalibog vlada med evropskim izobraženstvom. Čut krščanske pravičnosti in ljubezni je zamrl, glavno besedo ima le sila. Kdor več vpije, ta več dobi, kdor bolj grozi, tega se ustrašijo, kdor je bolj zviti in prekanjen, ta ima vse karte v rokah. Sicer je bilo več ali manj zmirej tako, da v visoki politiki ni dosti odločevala krščanska pravica, toda svoj čas se sebičnost in krutost sila nista tako očitno smeli kazati in ljudstva so se saj v gotovih časih vedno dvignila do junaških dejanj v ime-

tedaj, ko so jim odposlanci balkanskih zaveznikov s prekinjenjem resno stopili na prste, se niso zgani. Turški odposlanec Rešid-paša ni hotel ne končati vsega z odpovedjo premirja, ne sklicati nove seje. Turki so vedno upali, da s časom več pride.

Zanašajoč se na korak velesil pri turški vladi, so tudi zavezniki mirovali. Končno pa jim je bilo dovolj in v seji 14. januarja so sklenili, da Turkom odpovedo premirje. V štirih dneh se morajo udati ali pa začno delovati topovi.

Toda do izvršitve tega sklepa ni prišlo. Ko so zvedeli za to poslaniki velesil, so toliko časa obdelovali delegate balkanskih držav, da so sklenili ti v drugi seji počakati toliko časa, da Turki odgovore na noto velesil.

Poincaré

nu križa in vere, n. pr. v križarskih vojskah, krivica se je glasno obsojala in krščanski ideali se niso smeli nikoli popolnoma zatajiti. Danes se je pa krščanstvo v javnem življenju držav skoro docela v stran potisnilo. Kakšne posledice bo to imelo, ni težko ugeniti. Slovenci se pa zvesto držimo svoje vere, svoje cerkve, svojih pravic in skušajmo, da se ohranimo sredi propadanja drugih sveži, pravicoljubni in krščanski junaki, ki zaupamo v božjo pravičnost, katera vse ob svojem času poplača.

PRED MIROM ALI NOVO VOJNO?
Negotovost in zavlačevanje. Delegati hoteli končati premirje.

Turki so se pokazali pri pogajanjih za mir za velike mojstre v zavlačevanju. Celo

Nota vevlasti izročena. Nemčija ovirala.

Kakor že rečeno, so delegatje čakali na pritisk evropskih držav na Turke, da se udajo. A evropske velesile so ta korak od dne do dne odlašale. Vsak dan je svet pričakoval rešitve iz mučnega položaja in nejasnosti, toda poslaniki držav se niso mogli zediniti. Vsak je predlagal še kak dodatek. — Dobili so se dobri prijatelji Turkov, ki so se bali, da se jih ne bi prehudo prijel. Med temi prijatelji Turčije je v prvi vrsti Nemčija, ki je korak velesil dolgo zavlačevala.

V petek 17. januarja so poslaniki v Carigradu končno vendar noto z veliko slovesnostjo izročili. V tem spisu so pred vsem zahtevali v kar se da prijazni obliki, a vendar odločno, da naj Turki puste Odrin Bulgarom, sodbo o Egejskih otokih pa vevlastem.

Ali se bo Turčija udala? Zadrege turške vlade. Veliki divan.

Velika negotovost vlada o tem, ali je pričakovati, da se Turki udajo ali ne. Tur-

ki namreč dobivajo vedno več korajže, od kar Rumuni rujejo za bulgarskim hrbtom.

So pa še drugi vzroki, da turška vlada ne ve, kaj bi storila. Če se namreč uda, grozi ji doma revolucija. Mladoturki, ki so začeli zdaj spet dvigati glave, delajo na padec sedanje vlade in če se vlada uda glede Odrina, imajo močno orožje proti nji v rokah. Potem pa se vzbujata turško versko navdušenje, ki noče pustiti, da bi kristjani dobili Odrin v oblast. Vsak dan prihajajo poročila o demonstracijah v Carigradu in tudi o uporih divjih kurdskih vojakov.

Da se izogne toliki odgovornosti in jo preloži na druge rame, sklenil je Kiamil paša s sultanovim dovoljenjem, da skliče veliki divan, to je zborovanje odposlancev raznih mest. Ti naj bi odločili, če se vojna nadaljuje ali ne. — V krogih diplomacije prevladuje mnenje, da se Turki udajo.

Sedanji vojaški položaj. Moči sovražnikov.

Ker ni izključeno, da slišimo čez kakih teden dni o začetku nove vojne, se sedaj mnogo piše o vojaškem položaju na bojišču, kakor je nastal po sklenjenem premirju.

Turška moč pri Čataldži se ceni na 120 tisoč mož s 350 topovi. Na poluotoku Gallipoli in ob Dardanelah je kakih 40.000 mož in v Aziji je pripravljenih še kakih 35.000 vojakov. Poleg tega je še nekaj tisoč vojaštva v Siriji, ki bi prišlo pozno na bojišče. Vojaški krogi računajo, da bi Turki, če prav vse pobero, postavili na noge komaj 250.000 vojakov.

Zavezniki so po sodbi izvedencev precej močnejši. Seveda imajo svoje čete bolj raztresene. Vendar so pri Čataldži Bulgari vsaj tako močni kakor Turki, za boje na Gallipoli pa so pripravljene poleg bulgarskih tudi grške čete. — Grške čete so zlasti vezane pri Janini, ki ji ne morejo blizo.

MEDNARODNI POLOŽAJ.

Iz sej poslaniške konference. Prepir radi egejskih otokov.

Sedanji položaj na Turškem, kjer imajo vse države svoje koristi, je izprožil toliko vprašanj, da bo težko vse stalno rešiti. Ena največjih in najbolj zapletenih je vprašanje egejskih otokov. Vsaka država hoče svoje mnenje spraviti do veljave. — Jasno je sedaj to, da bo Turčija morala v tem oziru to sprejeti, kar ji bodo velesile odločile, in tudi Grki bodo le to dobili, kar bodo drugi hoteli.

Največ ima sedaj upanja, da prodre, ta predlog: Kar so Grki v sedanji vojni otokov vzeli, naj jim ostanejo, drugi bodo turški, pa pod posebno avtonomijo. Za Turke so se tu vnemali posebno Lahij.

Egipt — Angleži anektirajo.

Egipt je dežela, ki je po imenu še turška, a jo vladajo v resnici Angleži. Ti iščejo že dalje časa priliko, da deželo priklopijo svoji državi popolnoma, da jo, kakor pravijo, anektirajo. Sedanji položaj se jim zdi za to primeren. Zato so obvestili vse velevlasti, da v kratkem proglase svojo nadoblast nad Egiptom.

Rusija in Avstrija. Nadaljno oboroževanje.

Rusija in Avstrija vzdržujeta še vedno velikanske armade pod orožjem radi vpra-

šanja ureditve Albanije. Vendar zadnje vesti trdijo, da se razmere zboljšujejo. Tudi glede Skadra, da se je doseglo sporazumljenje med Rusijo in Avstrijo.

Kljub tem mirnim vestem prihajajo druge, ki so bolj vznemirjujoče. Rusija po nekih poročilih vedno bolj mobilizuje, oborožuje. Taka poročila so dan na dan na dnevnem redu.

NOVOSTI Z BALKANA.

Bulgari in Rumuni. Bulgarska ponudba.

Pogajanja med Bulgarijo in Rumunijo se še vedno vrše. Vodita ta pogajanja od bulgarske strani dr. Danev in z rumunske, onesku. Kakor je videti, dr. Danev z Rumuni precej previdno postopa, ker so nejevoljni s tekom pogajanj.

Bulgari so doslej svojim izsiljevalcem ponudili kos Dobrudže, a mesta Silistria ne izroče. Pripravljeni pa so podreti trdnjave okrog mesta. — Rumuni s temi uspehi nikakor niso zadovoljni in hočejo tudi Silistrio na vsak način.

Za Bulgare so se zavzeli tudi Srbi, ki Rumunijo svare, naj ne izsiljuje. — Po nekih poročilih Srbi že tudi zbirajo čete ob rumunski meji.

Bulgari se pripravljajo. Kronske svet.

Te dni je odpotoval bulgarski car s svojima sinovoma Borisom in Cirilom v glavni stan bulgarske armade v Svilenu (Mustafa paša). To se smatra splošno kot znamenje, da so Bulgari pripravljeni na to, da Turki ne odnehajo in da se boj spet prične.

V Svilenu se je vršil tudi kronski svet, ki je razpravljal o nadaljevanju vojne. Udeležili so se ga poveljniki posameznih armad.

Drzno dejanje turške križarice.

Pozornost je vzbudila predrznost turške križarice Hamidje. Ta je ušla skozi Dardanele, ki jih stražijo grške torpedovke, in prišla daleč proti jugu in tam bombardirala grško mesto Syra. Od tu je odplula spet na varno v neko turško pristanišče. — Ta čin je zelo dvignil turški pogum in predrznost.

Gora Atos.

Med nastalimi vprašanji, ki jih bo rešiti, je tudi vprašanje, kako se urede razmere na polotoku Atosu. Ta polotok je nekaj posebnega. Obstoji namreč samo iz samostanov, v katerih prebivajo pravoslavni menihi. Pod Turki so vživali precejšen mir in neodvisnost. — Sedaj razpravljajo, kdo bo njih gospodar. Nekateri jim hočejo dati avtonomijo pod nadzorstvom pravoslavnih držav.

AVSTRIJA.

Državni zbor. Odseki.

K rednemu zasedanju se snide državni zbor spet 27. januarja. Zboroval bo potem do 7. februarja. Od tega časa do Velike noči bodo zborovali deželni zbori.

Začela pa so se že posvetovanja v odsekih. Posebno živahna so bila posvetovanja v financem odseku, kjer obravnavajo tako imenovano malo finančno reformo. S to preosnovo hočejo zaenkrat dobiti sredstva za najnujnejše stvari. Prva seja je pretekla brez kakih sklepov, ker so

se poslanci po lepi avstrijski šegi cel dan med seboj prepirali.

Socialno-politični odsek je razpravljal o begu s kmetov. Razpravljali so o potovanju, izseljevanju, zanemarjanju dobrodelnih naprav na kmetih in kmetiški zakonodaji. — Prah je dvignila razprava o neki novi parobrodni družbi za izseljence.

Štajerski deželni zbor.

Štajerski deželni zbor že par let ne deluje. Slovenci zahtevajo svojih pravic, a ker jih ne dobe, so segli po orožju obstrukcije. — Nemci so doslej omalovaževali Slovence, sedaj pa so se začeli spet pogajati. Če bodo imela pogajanja uspeh, se ne ve. Mnogi upajo na nove volitve, ki bi se jih posebno Slovenci nič ne bali.

Kranjski deželni zbor

se skliče po doslej došli obvestilih na dan 18. februarja k zasedanju.

VOLITVE PREDSEDNIKA NA FRAN-COSKEM.

V kratkem so se vršile že druge vol. za republikanskega predsednika. Pred meseci je bil izvoljen v Ameriki Wilson, 17. januarja na Francoskem Poincaré (Poankaré). Francoske volitve predsednika so čisto različne od onih v Ameriki. V Ameriki voli vse ljudstvo, na Francoskem pa le poslanci zbornice in senata. Ti se zbere v posebni dvorani na gradu Versaj in predseduje jim predsednik senata. Tu odda vsak svoj volilni listek in dobi v znamenje, da je volil, krogličico. To je za nadzorstvo, koliko jih je volilo. — Izvoljenega predsednika spremijo z veliko častjo iz tega grada v Pariz.

Izvoljen je bil za predsednika Poincaré, ki je bil doslej zunanji minister in ministrski predsednik. Spada med najboljše francoske politike in državnike in je po mišljenju zmeren republikanec. Z njegovo izvolitvijo se je pokazalo, da tudi Francozom ni veliko več za protiverske boje.

POLOŽAJ NA ŠPANSKEM.

Španija se nahaja v nevarnih razmerah. Protiversko in protivladarsko gibanje je doseglo tako mero, da grozi Španiji najhujše. Vsem je še v spominu umor ministrskega predsednika Kanalejas, ki je bil liberal. Na njegovo mesto je prišel še slabši Romanones. Toda proti raznim protirevolucionarnim strujam se tudi ta ne more držati in je hotel že odstopiti. Brezverstvo je na vrhuncu svoje moči.

Žalostno je, da kralj tega noče uvideti. Vlado izroča proticerkvenim ljudem, dasi ima sposobnejših mož med katoličani. Prejšnji ministrski predsednik Maura, ki je moral odstopiti pred Kanalejasom, je imel vsaj ljudstvo za seboj in bi znal revolucijo ukrotiti, če ne bi padel pri kralju v nemilost.

Da pokažejo kralju svojo nejevoljo, so mnogi konservativni katoličani odložili mandate v zbornici. Ne ve se sedaj, ali dvorni krogi uvidijo, da z brezversko politiko gredo v revolucijo.

Listek

Salomonovi rudniki.

Iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M. (Dalje.)

Zelo nam je bilo hudo, da smo se ločili od njega, in Tomič je bil tako ginjen, da mu je dal v darilo — kaj neki, mislite? — monokelj! (Pozneje smo izvedeli, da ga je Tomič imel odveč.) Infadus je bil nad vse vesel, ker je slutil, da bode posest take stvari ogromno povečala njegov ugled in po nekoliko brezuspešnih poskusih se mu je v resnici posrečilo nastaviti ga na oko. Nikdar nisem videl kaj bolj nesoglašajočega, kakor tega starega vojaka z monokljem. Očala in monoklji se ne zlagajo s plašči iz leopardovih kož in s črnimi nojevimi peresi.

Ko smo se prepričali, da so bili naši vodniki pripravljeni in dobro obloženi z vodo in živežem in dobili gromovit pozdrav v slovo od Bivolov, smo stresli staremu vojaku roko in začeli lezti navzdol. Pokazalo se je, da je bila pot zelo naporna, vendar smo prišli zvečer brez vsakega dogodka na vnožje.

»Veste kaj,« je rekel Sergij, ko smo sedeli pri ognju in zrlji na strmo skalovje nad seboj, »mislim, da je na tem svetu še mnogo slabših krajev, kakor je kukuanska dežela in da sem preživel že bolj nesrečne dni, kakor tekom poslednjega meseca ali dveh, četudi nisem doživel tako čudovitih. E! Vi prijatelji?«

»Skoro bi rad, da bi ostal tamkaj,« je rekel Tomič in vzdihnil.

Kar se mene tiče, sem mislil, da je vse dobro, kar se konča dobro; v svojem dolgem življenju sem komaj utekel marsikateri nevarnosti, vendar nikdar tako težko in takim nevarnostim, kakor sem jih doživel poslednje čase. Samo ob misli na bitko me zagemazi po celem životu, in kar se tiče naših doživljanj v zakladnici — !

Naslednjega jutra smo odrinili na naporno pot preko puščave; seboj smo imeli veliko zalogo vode, ki so jo nosili naši peteri vodniki, in v tej noči smo taborili na prostem, drugega jutra ob zori pa zopet odrinili dalje.

Proti poldnevu tretjega dne smo zagledali drevesa oaze, o kateri so govorili vodniki, in eno uro pred solčnim zahodom smo zopet hodili po travi in poslušali glasove tekoče vode.

DVAJSETO POGLAVJE.

Najden.

Sedaj pa pridem do najbolj čudnega dogodka, kar smo jih doživeli na vsej tej poti in ki priča, kako čudovita so božja pota.

Hodil sem nekoliko pred ostalima dvema ob bregu potoka, ki je tekkel po oazi, dokler ga ni pogoltnil lačni pesek

puščave; ustavil sem se in dvignil svoje oči, ali prav vidim ali ne. Komaj dvajset korakov pred menoj je stala v mični legi pod senco neke vrste figovega drevesa in obrnjena proti potoku lepa kočica, zgrajena več ali manj po karfskem načinu, s pomočjo trave in vrbovja, samo da je imela popolna vrata mesto nekake bučelne luknje.

»Kaj vendar,« sem dejal sam pri sebi, »dela tukaj kočica!« In ko sem izpregovoril te besede, so se odprla vrata kočice in iz nje je prišepal bel človek, oblečen v kože in z velikansko črno brado. Mislil sem, da je moralo solnce oslepiti moje oči. Bilo je nemogoče! Noben lovec ni nikdar prišel v tak kraj, kakor je bil ta. Gotovo se ne bi nikdar noben lovec naselil tukaj. Zijal sem in zijal in ravno tako je zijal oni človek in ravno v tem trenutku sta dospela Sergij in Tomič.

Ko sem izpregovoril te besede, so se odprla vrata kočice in iz nje je prišepal bel človek, oblečen v kože in z veliko črno brado.

»Poglejta vendar, prijatelja,« sem rekel, »ali je tukaj v resnici bel človek, ali se mi blodi?«

Sergij je gledal in Tomič je gledal, nato pa je hromi beli mož naenkrat vzkliknil in šepal proti nam. Ko je prišel že blizu nas, se je nezavesten zgrudil na zemljo.

Z enim skokom je bil Sergij pri njem.

»Veliki Bog!« je vzkliknil, »moj brat Jurij!«

Pri tem kriku je stopila iz kočice druga postava, tudi oblečena v kože in s puško v roki in tekla proti nam. Ko je zagledala mene, je tudi na glas zavpila.

»Makumazan!« je vpila, »ali me ne poznaš? Jaz sem lovec Jim! Izgubil sem tisto pisemce, ki si mi ga dal, da ga izročim tvojemu gospodu in tukaj

smo že skoro dve leti.« In zgrudil se mi je pred noge in jokal od veselja.

»Ti nemarni lopov!« sem rekel, »zaslužiš jih pošteno po grbi!«

Mož s črno brado se je zopet zavedel in vstal in on in Sergij sta nemo gledala drug drugega; očitno nista mogla izpregovoriti besedice. Gotovo je bilo pozabljeno vse, radi česar sta se v prejšnjih časih prepirala.

»Moj dragi brat!« je izpregovoril Sergij; »mislim, da si mrtev. Bil sem onstran Salomonovih gora, da te najdem, in sedaj naletim nate tukaj v puščavi kakor starega jastreba.«

»Skoro bo dve leti, kar sem skušal prekoračiti Salomonove gore,« se je glasil odgovor, počasi, kakor utegne govoriti človek, ki je imel zadnje čase malo priložnosti rabiti svoj jezik, »ko sem pa došel do semkaj, je neka skala padla na mojo nogo in jo zlomila, tako da ne morem niti nazaj niti naprej.«

Nato sem prišel jaz do njih. »Kako se imate, gospod Navil?« sem rekel, »ali se me ne spominjate več?«

»No,« je dejal, »ali ni to Bořovski? In Tomič tudi? Imejte potrpljenje z menoj, prijatelji, kar vrti se mi v glavi. Vse je tako čudno in tako srečno, ko je človek izgubil že vsako upanje.«

Tega večera nam je pri ognju sedečim Jurij Vojnovič pripovedoval svojo zgodbo, ki je bila zelo bogata raznih dogodkov, kakor naša, in je na kratko povedana sledeča: Malo manj kakor pred dvema letoma je odrinil iz Sitande, da poskusi priti do gora. Kar se tiče pisma, ki sem mu ga poslal po Jimu, ga je poslednji izgubil in oni ni do današnjega dne ničesar vedel o tem. Ravno se je po sporočilih, ki jih je dobil od domačinov in se ni obrnil proti Salomonovim goram, temveč proti oni strmi poti v gorovju, po kateri smo ravnokar mi dospeli in ki je bila očitno boljša pot kakor ona, ki je bila načrtana na zemljevidu starega dona Silvestre. V puščavi sta on in Jim veliko trpela, vendar sta dospela do te oaze, kjer je Jurija Vojnoviča zadela huda nesreča. Na dan njunega prihoda je sedel ob potoku, Jim pa je jemal med iz satovja ncke bučele brez žela, kakor jih najdemo v puščavi, vrhu brega ravno nad njima. Pri tem je sprožil neko skalo, ki je padla na desno nogo. Od tega dne je bil vedno tako hrom, da ni mogel nikamor, tako da je sklenil raje umreti v tej oazi, kakor pa gotovo in nesrečno poginiti v vpuščavi.

Kar se tiče živeža, jima je šlo še precej dobro, ker sta imela dobro zalogo streliva in je prihajalo v oazo zlasti ponoči mnogo divjačine, ki je prišla tjekaj vode piti. To sta streljala ali pa lovila v pasti ter rabila njihovo meso za živež in potem, ko sta nosila svojo obleko, njihove kože za odejo.

(Konec prih.)

Leto 1812.

(Doživljaji francoskega vojaka.)

(Dalje.)

Ker sem imel nalogo, čez noč čuvati naših 32 ujetnikov, so bili ti tudi na našem povratku izročeni mojemu varstvu. Bilo mi je naročeno, vsakogar, ki bi poskušal ubežati ali drugače delal težkoče, na mestu prebosti z bajonetom. Dve tretjini mojih varovancev je bilo kaznjencev, ostali so bili meščani srednjega stanu in ruski policaji v uniformi.

Med potjo sta vzbujala mojo pozornost zlasti dva, ki sta tesno držala drug drugega za roke in drug drugemu dajala pogum. Eden je bil mlad, drugi star. Nehote sta se mi zasmilila. Izvedel sem, da sta bila oče in sin in oba krojača.

Ko smo ob petih zjutraj dospeli na Kreml, je bilo ukazano, ujetnike spraviti na varno. To priliko sem porabil in skrival izpustil oba krojača, ker sta se mi zdela popolnoma nedolžna in mi je prišlo med tem v glavo, da bi nam mogla ob priliki tudi kaj koristiti. In nisem se motil. Dokler smo bili v Moskvi, sta nam storila marsikatero uslugo.

Ko sem opoldne zrl skozi okno, sem videl, kako so ustrelili nekega kaznjence. Umril je kot junak; stal je mirno pokonci in z roko kazal na svoje prsi. Nekaj ur pozneje je ista usoda zadela tudi vse ujetnike, ki smo jih bili pripeljali seboj.

Ostali del dneva sem preživel mirno, to se pravi, do sedme ure zvečer, ko se je oglasil pri meni narednik in mi resnega obraza naznanil, da moram z njim v zapor, ker sem — kakor je trdil — pustil, da sta ušla dva mojemu varstvu izročena ujetnika. Kaj sem hotel? Izgovarjal in pral sem se na vse mogoče načine, a vse zaman. Udati sem se moral usodi, a vendar s prijetno zavestjo, da sem dvema človekoma rešil življenje. To me je tolažilo, ko sem stopal pred strogim narednikom v prostore, ki so služili za zapor.

Vendar moja kazen ni trajala dolgo. Že prihodnje jutro se je zopet prikazal narednik in mi povedal, da sem prost. Ko sem prišel zopet v naš stan, sem našel tam že oba krojača pridno pri delu; iz raznega blaga, ki se je tam dobilo, sta nam delala plašče.

Tako so minili trije dnevi brez posebnih dogodkov. Dne 24. septembra smo pa dobili povelje, zgodaj zjutraj odriniti na Kreml. Ko smo ob osmih dospeli tja, je bilo tam zbranih že več polkov. Ta dan je lepo število vojakov bilo povišanih ali pa so se dobili odlikovanja, sami možje, ki so se odlikovali po hrabrosti in že več kakor enkrat preživeli kri za domovino.

Jaz sem pri tem dobil čas in priliko, da sem si ogledal bolj natanko nekaj Kremlovih znamenitosti. Medtem ko se je vršilo pregledovanje polkov, sem obiskal n. pr. cerkev sv. Mihaela, grobnico ruskih carjev. Že takoj

prve dni po našem vходу v Moskvo je udrlo nekaj vojakov, ki so bili kot straža poslani na Kreml, v to veličastno rakev. Nadejali so se bogatih zakladov, a mesto tega so dobili le z žametnim suknem pregrnjene krste in pa nekaj uglednih oseb iz mesta, ki so pri mrtvih iskali zavetja in rešitve. Med njimi je bila tudi mlada, lepa deklica, in sicer — kakor so mi pravili — iz ene najboljših rodbin Moskve. Ta mladenka je naredila neumnost, da se je zagledala v nekega francoskega častnika in naredila potem še večjo nespamet, da mu je sledila na našem povratku iz Rusije. Razume se, da jo je zadelo isto, kar sto in sto drugih, namreč bedna smrt v mrazu in lakoti.

Iz grobnic verkve sv. Mihaela sem šel gledat velikanski, svetovnoznani zvon, katerega višina znaša devetnajst čevljev. Ležal je na tleh, precej globoko pogreznjen v zemljo. Ko se je namreč ob požaru podrl stolp, v katerem je visel, je zvon padel na tla in se vsled svoje velikanske teže zaril v zemljo.

Nedaleč od cerkve, nasproti gradu je stala orožarnica, pred katero sta na vsaki strani vhoda stala dva ogromna stara topova. Nekoliko bolj na desno se je nahajala stolnica s svojimi novimi stolpi, ki so bili pokriti s pozlačenim bakrom. Na najvišjem izmed teh stolpov se je nad vse dvigal križ Ivana Velikega. Bil je trideset čevljev visok, izdelan iz lesa in okovan z močno pozlačenimi srebrnimi ploščami; od vseh strani je bil pripet s pozlačenimi verigami.

Nekaj dni pozneje so poslali tesače in krovce, ki so bili pri polkih, naj snamejo križ s stolpa in ga prinesejo na tla, da ga kot zmagoslavno znamenje pošljejo v Pariz. Toda ko se jim je posrečilo odpeti verige, s katerimi je bil pritrjen, so videli, da je njegova teža prevelika in da mu nikakor ne morejo biti kos, in moške, ki so ga držali za verige, so jih morali izpustiti, da niso strmoglavili v globočino.

Nadejaje se skorajšnjega miru je cesar ukazal v mestu vse tako urediti, kakor bi nameravali v Moskvi preživeti. Začeli smo s tem, da smo preskrbeli s potrebnim bolnišnice, v katerih smo enako imeli skrbeti za ruske kakor za svoje ranjence.

Po mestu so krožile čete, iskale živeža in ga donašale v skupne shrambe. V cerkvah, katerim je bil požar prizanesel, se je začela obhajati zopet božja služba. Začelo se je skoraj popolnoma redno življenje, o čemer priča zlasti dejstvo, da so odprli celo eno gledališče, v katerem so igrali laški in francoski igralci.

Dne 1. oktobra je bil poslan precej močan oddelek našega polka v eno uro oddaljeno graščino z namenom pobrati vse, kar bi nam moglo služiti. Toda ves naš plen je bil en voz sena. Ko smo se vračali z njim domov, smo naleteli na rusko konjenico, ki se je zaletavala v nas, a se nas ni upala resno napasti,

ker smo jih nekaj postreljali s konj, vendar nam je sledila prav do Moskve.

Prihodnji dan smo izvedeli, da je cesar ukazal oborožiti Kreml in postaviti na stolpe in zidovje trideset topov in havbic raznega kalibra. To in druge priprave v Kremlu in okrog njega so nam dale precej posla, vendar nam je pa ostalo še precej prostega časa, katerega smo si preganjali pri čaši vina in pipi tobaka s smešnicami in pripovedkami.

Nekega dne se je zopet vpričo cesarja vršila velika parada. Kar prihitel k cesarju sel s poročilom, da so Rusi kršili premirje in nenadoma napadli Muratovo konjenico. Ko je bila parada končana, smo takoj dobili povelje, naj se pripravimo na odhod. Prihodnje jutro — tako se je glasilo povelje našemu polku — mora biti vse pripravljeno, da odkorakamo.

PETO POGLAVJE.

Odhod iz Moskve. — Moj telečnjak. — Cesar v nevarnosti.

Dne 18. oktobra zvečer, ko smo podčastniki kakor navadno polegali po levjih, medvedjih in drugih dragoceh kožuhih, pušili iz bogatih pip dišeči indijski tobak in kramljali o Franciji in veselju, ki nas je čakalo, ko se po večletni odsotnosti vrnemo kot zmagačji stopi naenkrat med nas službujoči podčastnik in prinese povelje, da naslednji dan odidemo.

Komaj je drugi dan napočilo jutro, je že po mestu mrgolelo židov in ruskih kmetov. Prvi so prišli zato, da bi prav poceni kupili od naš, cesar nismo mogli vzeti seboj, kmetje pa so prišli pobirati ostanke, ki smo jih zmetali na cesto. Vsi smo imeli zapustiti mesto, le maršal Mortier je z 10.000 možmi ostal v Kremlu, da bi ga branil v slučajju sile.

Ker smo odrinili šele popoldne, smo imeli še časa dovolj, da smo na voz naše marketenderice naložili nekaj tekoče zaloge iz naše kleti in tudi srebrno posodo, v kateri smo si ob zabavnih večerih varili punč. Mračilo se je že, ko smo pustili mesto za seboj, stopili na cesto, po kateri je imeio korakati naše vojaštvo. Pomikač se naprej, smo kmalu došli veliko število k naši armadi spadajočih voz, ki so nam pa skoraj popolnoma zaprli pot v dolžini ene ure hoda. Med vozniki so bile zastopane vse različne narodnosti. Čul si rentati in kleti v nemškem, francoskem, italijanskem, španskem, portugalskem jeziku in tudi v raznih drugih narečjih, kajti tudi ruski kmetje in mnogo judov je sledilo našim četam pri odhodu iz Moskve. Ves ta svet v svojih različnih nošah in govoricah, poleg tega marketenderji s svojimi ženami in jokajočo deco, vse to je mrgolelo semintja in takim divjem neredu, kakor si ga le težko moremo misliti. Nekaj voz se je bilo že potrljo, kar je zmešnjavo in nered še povečalo. Bili smo veseli, ko smo po dolgem času in mnogoterih ovirah vendar pustili za

bi bil zbudil, vun vreči! Tako sva se zmenila; zdaj sem pa tu v Inomostu in ne vem kaj začeti.«

»Tristo kavk,« je hropel izprevodnik in ogledoval potnika. »zdaj sem pa ravno napačnega vun vrgel.«

»To mene nič ne briga. Jaz bom to šil za odškodnino.«

»Ampak vi ste z onim zamenjali voz,« ga je zavrnil izprevodnik; »jaz vem čisto natančno, v vozu št. 1656 v prvi oddelek sem ga djal in vas v drugega... Sedaj ste pa v prvem.«

Potnik je napravil obraz kot učenec, ki ne ve, koliko je petkrat šest, pa hoče na vsak način uganiti in nazadnje je dejal:

»Sedaj se mi jasni. V Franzensfeste sem si kupil klobasico in četrť vina in ko pridem nazaj in hočem v svoj oddelek, vidim, da je že nekdo notri. Mislim sem seveda, da sem se zmotil, in skočil sem tja, kjer je bilo še prazno. Poglej, poglej, pa sem le prav imel. Jaz ne morem pomagati.«

Naslednje dni se je vršila velikanška preiskava. Nič se ni izvedelo. Izprevodnik je bil nedolžen po izpovedi drugega potnika, temu za slepo vožnjo od Sterzinga do Inomosta ni bilo treba nič plačati, krčmarju Kredi je železnična uprava izrekla svoje najglobokejše obžalovanje. Seveda mu je bilo s tem malo pomagano; kajti historija je imela zanj prežalosten konec. Ker ženina pustni torek dopoldne ni bilo v Hall, se je nevesta vsa jezna in žalostna odpeljala domov. Vse zagotavljanje in opravičevanje ni krčmarju Kredi nič pomagalo; svatba se je razdrla, ni je bilo mogoče več popraviti. Ko je drugi potnik, ki je krošnjiaril okrog Inomosta, zvedel vse to, se je smejal vse bolj od srca. Bil je to znan šalivec in hudomušnež Smola.... Toda vsaka stvar le nekaj časa trpi, je dejal Kranjec, ki je nekaj časa Francoza zibal, potem pa prevrgel. Tudi Smola se je le nekaj časa veselil, potem je imel pa smolo. Ni namreč znal držati jezika za zobmi in je izklepetal celo stvar, orožnik je nekaj izvedel o celi hudobiji in posledica je bila, da je Smola dobil štiri tedne prosto cesarsko stanovanje za omreženimi okni v Inomostu.

Iveri.

Kadar človek nič nima, vé, koliko ima.

Lažje se napravi grdo še grje, kakor lepo še lepše.

Če bi bilo mogoče, da bi bil kak človek brez napake, — imel bi le to napako, da bi bil brez nje.

Glad je najboljši kuhar, pa nima kaj kuhati.

Kaj pa je to: »popularen človek?« — Če te taki ljudje poznajo, ki te ne poznajo.»

Denar ne stori človeka srečnega, če ga nima.

Siromaku marsikaj manjka, skopuhu — vse.

Ribničan Verban in medved.

1.

Podal je Ribničan Vrbán se v gozde tja v kočevsko stran. Lesá bo treba mu za kuho in pa za novo robo suho.

3.

Vrbán se v hiter beg spusti, da čevljev dvoje z nog zgubi. A medved jo za njim udere... oh zdaj, Vrbán, bo miserére!

2.

A sredi hoste — o gorjé! — mu medved grd prikaže se. Vrbána silen strah prevzame, češ: »Zdaj bo huda predla zame!«

4.

A k sreči lipovo drevó oči Vrbánove zazró. In urno Ribničan po lipi gor plezati začne v tem hipi.

5.

Na prvi veji obsedi.
A kaj v ušesih mu šumi?
Na tleh medvedovo renčanje,
v votlini pa čebel brenčanje!

7.

Nató se kihanje začne,
da cela lipa trese se!
Čebele v duplu se splašijo,
srdite v zver se zakadijo.

9.

Vrban na lipi se reži
in tiho se na tla spusti,
jo vdere v beg, peté namaže,
a kosmatinu — osle kaže!

6.

A glej kosmata beštja že
na lipo plezati začnè!
Vrban naklepe črne kuje:
medvedu v nos tobak nasuje!

8.

Kosmatca pikati začnò,
kot bi se kar za stavo šlo!
In urno z lipe jo popiha,
a ves solzan na tleh še — kihaj!

Drobtine

Kako se bo godilo evropskim vladarjem leta 1913. Londonski astrolog Rafael prerokuje po stanju zvezd: Tudi za leto 1913 prerokuje, kako se bo godilo evropskim vladarjem. Zvezde ne stoje zanje ugodno. Angleškemu kralju, prinese leto 1913 veliko nesreč, osobito v drugi polovici leta sledi nesreča nesreči, tudi bolezen. Nemškemu cesarju Viljemu, ki stoji pod žezlom Marsa, prerokuje jeseni 1913. vojsko, nemir in vstaje in da bo leto 1913. eno najnevarnejših v njegovem življenju. Najhuje pa prerokuje ruskemu caru Nikolaju II., češ, da bo poslednji car Rusije. Zarote in nemiri prete čeli Rusiji in je v nevarnosti celo carjevo življenje. O avstrijskem cesarju Rafael prerokuje ugodno bodočnost leta 1913., dasi po stanju zvezd groze vojne nevarnosti. Mlademu španskemu kralju napoveduje neugodne dogodke. Republikanci hočejo kraljestvo napadati in kralj bo prisiljen, da se bori za svoj prestol. Perzijskemu šahu grozi nasilna smrt. Italija naj pazi, da prepreči vojne nevarnosti, grška kraljica bo prebolela hudo bolezen. Tudi nizozemski kraljici grozi bolezen, švedski kralj mora računati z nemiri v državi in s propadanjem trgovine. Papežu prerokuje srečno leto 1913, ker mu razven malenkostne bolezni in nezatnega spora z velevladami — grozi nič nevarnega.

Razgled po domovini

Hrvaško - slovenski katoliški shod v Ljubljani. Naši zastopniki so se ob svojem zadnjem bivanju v Dalmaciji dogovorili s Hrvati, da se bo vršil hrvaško-slovenski katoliški shod v Ljubljani v drugi polovici meseca avgusta.

Hrvatsko - slovenski evharistični shod nameravajo letos prirediti v Zagrebu. Prireditelji utegne biti zelo sijajna.

Novi vrste »naročnikov«! Iz raznih zanesljivih virov smo izvedeli, da nekateri dosedanjí naročniki v letu 1913 ne nameravajo biti več naročeni na »Domoljuba« in zato še dosedaj niso poslali naročnine. Vendar pa lista nočejo vrniti ter ga mirno prejemajo naprej, češ, na ta način bomo list vsaj par mesecev zastoj dobivali. Takim povemo, da prvič to ni lepo in drugič, da tako ne bo šlo, ker kdor dosedaj ni vrnil »Domoljuba« ga že smatramo za naročnika in bomo poskrbeli, da bo list moral plačati!

Odjemalcem »Družinske pratike«. Ker je založništvo z raznih strani dobilo pritožbe, da pri domačih trgovcih ne morejo več dobiti letošnje izdaje »Družinske pratike« s podobo sv. Družine, opozarjamo tem potom, naj se vsak tak naročnik obrne takoj na »Katol. bukvarno« ali pa na prodajalno Kat. tisk. društva v Ljubljani, kjer mu bodo postregli, dokler ne poide sicer še mala zaloga.

Liberalci zopet pogoreli. Onih 600 ljubljanskih okoličanov, ki so po zaslugi naše stranke dobili volilno pravico v mestu Ljubljani, liberalcem še sedaj ne da miru. Dr. Triller se je radi njih pritožil celo na dunajsko državno sodišče, trdno prepričan, da gotovo zmaga. Vse je bilo že pripravljeno za veliko slavlje v Ljubljani. Toda na Dunaju so pa pritožbo kratkoma odbili in liberalci so postali za eno blamažo bogatejši. Dober tek!

Vodoppravna postava, veljavna za Kranjsko, kakor jo je sklenil deželni zbor kranjski, je dobila cesarjevo potrjenje.

Gasilna društva, pozor! Deželni odbor kranjski je sklenil, da bodo v bodoče dobivala deželno podporo le taka gasilna društva, ki jih bo priporočal »Deželni gasilski svet«, katerega sedanjí načelnik je nadučitelj gospod Fran Lavtižar v Spodnji Šiški. Druge strokovne organizacije deželni odbor več ne prizna. Gasilna društva sedaj vedo, kam se jim je obrniti.

Za župana v Višnjigori je izvoljen mesto pokojnega Antona Perkota Jakob Vidic, posestnik v Višnjigori.

Srebrna poroka. Gregor Adamič, trgovec v Ilirski Bistrici in njegova soproga Frančiška Adamič sta obhajala

dne 19. t. m. 25letnico svoje poroke. Slavljenec je oče skladatelja in stolnega kapelnika v Senju Karla Adamiča.

Smrtna kosa. V Ljubljani je v soboto dne 18. januarja umrl cesarski svetnik Ivan Murnik, svoječasni tajnik trgovske in obrtne zbornice. Bolehal je veliko let. — Isti dan je umrla v Kranju gospa Olga Šavnik, rojena Mally, soproga gospoda c. kr. okrajnega zdravnika dr. Edvarda Šavnika. — V Škocijanu na Dolenjskem je umrl vodja dež. bolet. urada Andrej Kalan v Kranju. — Umrla je gospodična Ivanka Bertonec, poštna aspirantinja v Gorenji vasi pri Retečah pri Škofji Loki. Naj v miru počivajo!

Grozno bogoskrunstvo je učinil v ljubljanski prisilni delavnici neki 15-letni krojaški vajenec iz Gorenje Avstrije. Pri svetem obhajilu je ta izprideni mladenič vrgel sveto hostijo iz ust na obleko svojega tovariša. Pri sodni obravnavi je dejanje priznal in ni kazal nobenega kesanja. Kaj je tega mladega človeka tako pokvarilo, ni znano.

Pokopali so na Premu v torek, dne 14. januarja, Blaža Deklevo, sosesnika grajsčine Turn. Ker je bil 27 let član krajnega šolskega sveta, se je pogreba udeležila tudi šolska mladina.

Umrla je dne 16. t. m. v Prevojah pri Brdu v celi župniji in daleč na okoliš spoštovana g. Rotija Kurent v visoki starosti 92 let.

Ogenj. V vasi Bukovca pri Vodičah na Gorenjskem je pogorela hiša podomače Štuparja. Ljudje in živina so se pravočasno rešili. Vodiška požarna bramba je bila takoj na licu mesta. K sreči je sneg pred dnevi zapadel in ščitil tikoma stoječa sosednja poslopja. Posestnik je bil zavarovan za 400 kron. Pogorelo je nekaj denarja, vse žito in obleka. Kako je ogenj izbruhnil, se še ne more dognati.

V vodnjak je padla in utonila dne 17. januarja v Stražišču pri Kranju 67 let stara posestnica Marija Volčič.

Napaden in težko poškodovan je bil v neki gostilni v Kotredežu blizu Zagorja 19letni rudar Albin Dernovšek iz Trbovelj.

Strelne vaje topničarjev se bodo vršile od 22. do 31. januarja pri Krškem.

Izgubljeno dete. Dne 8. t. m. se je neznano kam izgubila triletna Angela, hčerka Janeza Kneza iz Leš št. 9 blizu Litije. Imela je lahko spodnjo obleko. Vse iskanje je bilo doslej brezuspešno. Če jo kdo najde živo ali mrtvo, naj jo naznani takoj županstvu v St. Lambertu.

Proti strupenim kačam. Deželni odbor kranjski je letos razpisal nagrade za pokončavanje modrasov. Uspeh je izreden. Na tisoče in tisoče se je po-

končalo strupenih kač. Samo v občini Radovica v Beli krajini se je pokončalo 695 modrasov. Jernej Jurjevič sam je prinesel 168 pristnih gadovih glav.

Zmrznil na poti domov. Posestnik Valentin Biščak iz Volč, občina Košana, se je dne 18. t. m. s svojo ženo peljal iz Trsta domov. Mož si ga je nekoliko preveč privoščil ter v mraku ni natančno videl ceste. Zavozil je v jarek. Šel je iskat ljudi, pri tem pa omagal. Ker moža dolgo časa ni bilo nazaj, šla ga je žena iskat in ga dobila pri Goričah nezvestnega na cesti. Biščak se ni več zbudil. Drugi dan je umrl.

Uboj na gradu Pogance pri Novem mestu. Dne 6. januarja so na grajsčini Pogance trije sohlapci menda iz ljubosumnosti skoro do mrtvega potolkli Janeza Grimšiča iz Kamnja. Zavedel se je šele tretji dan v bolnišnici. Nečloveški hlapci so že pod ključem.

Ponesrečeni slovenski časniki in organizator. Ponesrečil je gospod Fr. Žebot v Mariboru. V soboto, dne 11. t. m., je padel tako nesrečno, da si je nalomil rebro na levi strani. Par dni ni bilo nič hudega, a potem je moral naenkrat v postelj, katero bo moral gotovo več časa čuvati, ker je poškodba precejšnja.

Tečaj za obdelovanje lesa priredi štajerski obrtno - pospeševalni urad od 28. januarja do 8. februarja v Mariboru. Pouk se bo vršil vsak dan od 6. do 9. ure zvečer. Prijave je treba poslati na naslov mizarske zadruga v Mariboru.

Dravski most s pripadajočo hišo v Spodnjem Dravbergu je od dosedanjega posestnika barona Kometterja na Puchštajnu kupila trška občina za 70 tisoč kron. Da bode kupčija za trg nesla kaj dobička, zelo dvomimo. Poprave starega mostu požro namreč veliko vsote.

Utopljenca so potegnili dne 7. t. m. iz potoka v Mlinskem grabnu blizu Št. Ruperta pri Velikovcu, katerega so spoznali kot brezposelnega hlapca Janeza Petejana, rojenega v Zavodnji na Primorskem, 55 let starega.

Dva otroka zgorela. V Kapeli pri Radgoni je pri posestniku Fr. Großmannu izbruhnil ogenj, pri katerem sta zgorela dva otroka, prvi v starosti dveh let in drugi v starosti štirih let.

Obesil se je pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju kočar in železniški delavec Jožef Predikaka. Bil je zelo vdan pijači, v slabih gmotnih razmerah in slednjič kot železniški delavec odpuščen. Zapušča ženo in šest malih otrok. Morilec je seveda tudi v tem slučaju nesrečni alkohol.

Smrt Radeckijevoga veterana. Te dni je umrl v Dobrovem pri Biljani na Goriškem 88letni Radeckijev veteran

Anton Markočič, ki je bil ranjen v bitki pri Novari.

Požar. V sredo, dne 16. januarja, je izbruhnil požar v Vrtovčevi hiši v Tolminu, v kateri je nastanjena vojaška pisarna. Ognjegasci in vojaki so ogerj pogasili, vendar je škoda precejšnja, ker se je ogenj razširil po več sobah. Začelo je goreti v pisarni in so zgoreli vsi spisi in knjige.

Zdivjana mačka umorila dva otroka. V Skopem na Goriškem sta štiriletni sinček in šestletna hčerka posestnika Martinčlija mučila mačko. Otroka sta navezala mački na rep papir in ga zažgala. Pri tem je mačka zdivjala, skočila na otroka in ju tako razpraskala, da sta oba otroka umrla. Nekemu domačinu, ki je otrokoma prihitel na pomoč, se je mačka zapodila v obraz in mu oči tako razpraskala, da je izgubil vid.

Smrt znorelega moža. Jakob Gorjan iz Opatjega sela na Goriškem, sodar, star 39 let, je te dni v Gradišču ob Soči znorel. Ko so ga hoteli peljati v deželno umobolnico, jim je skočil skozi okno in se tako nevarno poškodoval, da je kmalu umrl.

Huda zima v Bosni. V Bosni in Hercegovini je letos tako huda zima, kakršne že več let ni bilo. V posameznih pokrajinah je padla temperatura do 20 stopinj pod ničlo. Vojaška uprava je vse odredila, da morejo vojaki na prostem bivati. Toplo volneno spodnjo obleko so dobili vsi vojaki; kljub temu je več vojaških straž zmrznilo.

Grozen čin zblaznele matere. Zakonska Lindič v Gradcu sta se že dalj časa prepirala. Enako je bilo tudi dne 15. januarja. Ob 2. uri popoldne je šel mož v spalnico, žena je pa nakrat vzela svojega štiriletnega sinčka Franceta in dve leti staro hčerko Mici, poljubila v kuhinji stoječo hči Julijo, šla na hodnik ter skočila z obema otrokoma iz drugega nadstropja na dvorišče. Mati in sinček France sta bila takoj mrtva, hčerka Mici pa je obležala nevarno ranjena. 12letni sinček Lindičevih, Janez, je bil pa med tem, ko je doma mati izvršila strašen umor in samoumor, na drsališču. Baje je nesrečna žena svoje dejanje izvršila v blaznosti.

Najzanimivejše dosedanje veliko skioptično predavanje bo prihodnjo nedeljo v »Unionu« v Ljubljani: **V vojski na Balkanu!** »Slovenski Straži« se je posrečilo dobiti najnovejše slike z Balkana in dogodkov zadnjega časa. Slike so tako krasne, da vsak gledalec misli, da se osebno udeležuje dogodkov na Balkanu. Vidi se prizori, do katerih ni imel pristopa noben kinematograf. To najzanimivejše dosedanje skioptično predavanje se vrši v nedeljo dne 26. januarja 1913 ob 5. uri popoldne v veliki dvorani hotela »Union«. Predava gospod profesor Šarabon. Nad 100 slik! Vstopnina: Sedež I. vrste 60 vin., II. vrste 40 vin., stojšče 20 vin. — Prihitite vsi! Kdor želi videti res izvirne slike balkanskih dogodkov, naj prihití v nedeljo popoldne

dne 26. t. m. v »Unionu! Vabimo posebno okoličane.

Nekaj o pošti. Okoli Božiča in novega leta je poštni promet sila velik in velikokrat po posameznih uradih tak naval, da ga poštne osobje komaj vzdržuje. Ob taki priliki se lahko kaka pošiljatev kasni ali pride adresatu odprta v roke, ne da bi se moglo kaj poštam očitati, četudi včasih po kolodvorih opazimo, da se zavoji tako premetujejo, kakor bi zidarji opeko podajali. Lahko se pa tudi primeri, da stranka sama pošiljatev slabo odpravi, bodisi da je nezadostno zavita, zavezana ali zapečatená. Ako se tak ovoj med potjo razmota, je dolžnost poštne vsebino uradno pregledati in v posebnem seznamu opisati; poškodovani ovoj se potem uradno pravilno odpravi in zapečati, seznam pa stranki s pripombo uroči, da je bila pošiljatev nezadostno odpravljena. Pa tudi uslužbenici sami pogosto prav veliko zagreše; primerilo se je že, da so pravilno zapečatené pošiljatve došle ne samo odpečatené, temveč tudi odprte in se je jasno videlo po razmetani vsebini, da je nepoklicana roka vmes prišla. V takem slučaju se zavoja ne sme vzprejeti, temveč treba na pošti vpričo uradnika pregledati in ako kaj manjka, ali če vsebina ni v redu, povračilo škode pri pristojni oblasti zahtevati. Posebno in o z m s k e pošiljatve, katere carinski urad pregleduje in odpravlja, večkrat jako pomanjkljivo adresatu izročajo; ker imajo pa tudi zavoji navadno priložen račun in carinsko izkaznico, se lahko konstatira, če je vsebina v redu, in kjer ni, se mora na pošti vpričo službujočega osobja zahtevati odškodnino. Znani so namreč konkretni slučaji, vsled katerih je bil adresat občutno oškodovan, ne da bi se mu škoda povrnila, ker se ni t a k o j pri prevzetju pošiljatve oglašil. Zato opozarjamo občinstvo, da vse pošiljatve pravilno opremi, pa tudi samo od pošte pravilno dostavljanje zahteva, ker je potvara pečatov kaznjiva in imajo uradi do strank en a k e dolžnosti, kakor stranke proti poštnim uradom.

Vincencijeva konferenca Vodmat—Selo—Moste je v pretečenem letu imela obilo stroškov. Za revne otroke je izdala za obleko 245 K 20 vin., za obuvale 219 K ter revežem za podporo 445 K 46 vinarjev za živila, stanarino, premog, drva in še druge predmete, katere jim je konferenca izposlovala, da niso prevelike lakote in mraza trpeli. Vse to pa stane konferenco mnogo denarja. Za l. 1912. je imela dohodkov 1051 K 84 v, stroškov 909 K 66 v, torej prebitka 52 K 24 v, kakor je zgoraj razvidno. Ker pa konferenca nikakor ne more svoji nalogi zadostiti, ako ne bo imela na razpolago več sredstev, zato se vsi rodoljubi in prijatelji revne mladine in revežev prosijo še za nadaljno naklonjenost, da bo v tem letu mogla konferenca v gmotnem oziru revežem več podpore deliti, ker je v naši občini izredno veliko revnega ljudstva.

Preizkušnja. Dne 9. februarja 1913 ob 9. uri popoldne priredi obrtna zadruha na Bledu preizkušnjo obrtnih vajencev v pisarni bolniške blagajne na Bledu, Mlino 3. Vsi vajenci, ki so učno dobo dovršili in nameravajo napraviti preizkušnjo, naj vložijo pismo, koleka prosto prošnjo na obrtno zadruho na Bledu do 1. februarja 1913.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

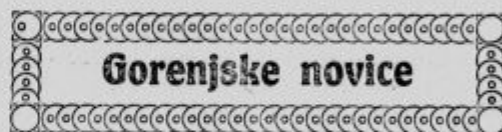
Ljudska posojilnica Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4 ³/₄ % brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat:

Gorenjske novice

g Iz št. Vida nad Ljubljano. Da se razume m o. Zamerilo se nam je od neke strani, ker smo v zadnjem »Domoljubu« imenoma navedli vseh sedem pritožnikov zoper sklep občinskega odbora glede mežniškega poslopja, v katerem je bila šola. Mi pa pravimo: kdor se vtika v javne zadeve, bodisi poklican ali nepoklican, naj bo tudi pripravljen na to, da se njegovo ime v javnosti bere. Kdor se javnosti boji, naj se v javnost nikar ne vtika. — Z a m e r i l o s e n a m j e t u d i, ker nekatere naše domačine imenujemo liberalce. Saj ti ljudje vendar hodijo v cerkev in izpolnjujejo verske dolžnosti, kakor drugi, ki se imenujejo klerikalce; da, mnogi liberalci so v tem oziru boljši nego mnogi klerikalci. Potrdimo eno in drugo. Žalibog imamo tudi pri nas v naših vrstah še nekaj takih, ki se na vzunaj delajo klerikalce zato, ker jim tako bolje kaže, ker od nas iščejo dobička, v srcu pa pripadajo čistim »vernim katoličanom«, o katerih pravijo naš prevzvišeni škof v sedanjem pastirskem listu, da žive v grehih in strasteh in zajemajo svoje versko znanje in vsrkavajo sovraštvo do cerkve in duhovnikov iz ust odpadnikov in iz njihovih listov. Ti »naši verni katoličani« očitno hodijo v naša društva in naročajo naše časopise, na skrivnem pa kaj radi in pogosto bero »Slovenski Narod«, »Slov. Dom« in druge liberalne liste in tako podpirajo slovensko svobodomiselstvo in se bratijo z odpadniki. Taki »verni katoličani« so v resnici naša sramota, naša žalost in huda smrdljiva rana na telesu naše organizacije in cele naše stranke. Prišel bo čas, ko bomo tudi njihova imena objavili in jih pokazali svetu

v vsej njihovi umazanosti in neznačajnosti. Stokrat ljubši so nam odkriti liberalci in odpadniki! — Drugo: Res: liberalci, vi hodite v cerkev, vi se delate kakor da izpolnjujete verske dolžnosti. Toda vi imate v hiši »Slov. Dom«, »Slov. Narod«, vi pripadate društvu Sokol. Ali veste, na kakšno zastavo prisega vaš Sokol? V 1. in 2. številki letošnjega »Domoljuba« na strani 2. in 18. nam sin vernega kmeta v članku »v obrambo krščanske resnice« pripoveduje, kako zaničljivo in satansko zlobno »Slov. Dom« piše o svetem božičnem prazniku, o rojstvu Zveličarjevem, o Bogu, o Mariji. »Slov. Narod« pa piše, da je »verski nauk o hudiču, o hudobnih duhovih in njihovem zapeljevanju pač dober za pastirke v kakih hribih na Hrvaškem, naši ljudje pa se temu smejejo? Če imate torej vi, liberalci, take liste v svojih hišah in jih prebirate in če ste člani takih društev, ali morete potem trditi, da izpolnjujete verske dolžnosti!? Nikdar in nikoli! Zato nam ne smete zameriti, če mi na vašo hojo v cerkev in na vaše »izpolnjevanje« verskih dolžnosti prav nič ne damo. Ven iz hiše s takimi časopisi, proč od društev, ki take časopise podpirajo in hranijo, potem bomo mi prvi, ki bomo o vas drugače sodili in govorili. — Da se bomo pa še boljše poznali, bomo poizkusili zvedeti za vse hiše in tiste »verne katoličane« pri nas, ki boro in imajo take časopise, pa jih bomo tudi objavili. Na jasnem bodimo, pa bo za vse prav! Pa brez zamere! — Matera in žene! Če vam je na srcu sreča in poštenje vaših otrok, blagostanje vaših družin, potem ne pustite takim listom pristopa v vaše hiše! — Telovalni odsek Orel je imel preteklo nedeljo redni občni zbor. V odbor za leto 1913 so bili izvoljeni: Valentin Zabret (predsednik), Ivan Kvas (načelnik), odborniki: Anton Tomelj, Viktor Rozman, Jože Arhar, Štefan Rozman, Jože Erjavec, Jože Merhar, Ivan Krmec in Valentin Babnik ml.

g Boh. Srednjavas. V preteklem letu je bilo v naši župniji 96 rojenih, umrlo 63, med njimi največ otrok, poročenih pa 14 parov. — Zadnje tedne razsaja pri nas precej huda hripa (influenca). Skoraj vsakega nekoliko potiplje. — Sneža smo dobili pretekli teden zopet toliko, da more vožnja naprej. — Izobraževalno društvo je dobilo svojo godbo, namreč tamburaški zbor, ki so ga osnovali fantje telovadnega odseka. V kratkem času so že precej napredovali. — Na pustno nedeljo popoldne priredi izobraževalno društvo prijetno zabavo. Nastopi tamburaški in pevski zbor in fantje v šaljivi igri. — Število »Domoljubov« se je letos zopet nekoliko pomnožilo. Vseh naročnikov je v naši župniji 194. Upamo, da se še kdo oglasi, da dosežemo vsaj število 200! — Čujemo, da se vsiljuje nekaterim proti njih volji »Slovenski Dom«, ki je, kakor znano, liberalen, protiverski list, in vprašujejo, kako bi se ga iznebili. Ako ga niso naročili in ga hočejo vrniti, se kar na ovitek napiše: »Nazaj, se ne sprejme« in stvar je rešena. Ker z malo izjemo doslej še v naši fari ni bilo tega liberalnega strupa, upamo, da se ga bomo znali obvarovati tudi v prihodnje!

g Moravče. Cesta po trgu je posuta; pa ne mislite, da je vaški odbor za to po-

skrbel, kakor bi moral, ampak županstvo. Ker je torej cesta posuta, zato so si peskarji zbrali pot, do katere ima pravico le nekaj moravških posestnikov. Županstvo bo moralo res prepovedati to pot, ker prej ne bo miru in reda, potem naj se pa te ljudi občutno kaznuje. — Občinski odbor je sklenil, da ne da, razun za kako svatbo, nobenega dovoljenja za plese. Tako je prav!

g Iz Tržiča. V nedeljo ima ob pol štiri popoldne društvo sv. Jožefa ter njega odseka, telovadni in ženski, občni zbor. — Zadnje spremenljivo vreme je prineslo mnoge bolezni. Neprijetna influenza je položila mnogo mladih in odraslih na bolniško postelj. — Umrli je po kratki bolezni Marija Rožič, mati c. kr. orožniškega stražmojstra v Zatičini in Jožefa, c. kr. pismonoše v Tržiču. Ker je bila rajna članica Marijine družbe za žene, se je pogreba udeležila tudi družba. Naj počiva blaga žena v miru! — Farna knjižnica v kaplaniji ima celo vrsto lepih, podučnih knjig. Kdor želi brati sedaj v zimskem času, naj se zgleda ondi. Za malo odškodnino, ki se porabi za vezavo knjig, si jih more vsakdo izposoditi. — Hranilnica v kaplaniji lepo napreduje. Ljudstvo se je vedno raje oklepa in nosi tja svoje prihranke. Sedaj obrestuje vloge po štiri in pol. Čemu podpirati tuje, oddaljene ali morda celo liberalne posojilnice, ko imamo domačo pod skrbnim in spretnim vodstvom. Le tu nalagajmo svoj denar!

g Dob. Kmetijski poučni tečaj priredi deželni odbor v Dobu v nedeljo in v ponedeljek, dne 26. in 27. januarja. Predavanja se vrše v tukajšnji šoli. Gospodarji in mladeniči, pa tudi gospodinje in dekleta, ki jim je mar napredek kmetijskega stanu, nikar ne zamudite te prilike. Vsi k predavanjem! Zopet t. t. Oglasil se je pri Marinčkovih in si odnesel eno vrečo sadja. Komaj en dan se je veselil svojega plena, pa ga je že moral pustiti.

g Črnuče. V nedeljo se je vršil v našem »Domu« shod Kmečke zveze, ki se je kaj lepo obnesel. Dvorana polna tako, da nismo prav nič pogrešali tistih, ki niso prišli. Gospod deželni odbornik dr. Pegan je zanimivo in šaljivo razlagal delo naših poslancev za kmečki stan, ki je bil od liberalcev vedno zaničevan. Naš poslanec, kmet g. Dimnik je z lepimi besedami pokazal, kako vneto sodeluje z učenimi gospodi v deželnem zboru za postavbe, ki so kmetom v korist. Na teh dveh poslancih smo videli, kako sta si prijatelja učeni gospod advokat in kmet, ker sta si edina v načelih in težnjah: vse za ljudski blagor! In to je lepo v naši slovenski ljudski stranki! Pri liberalcih pa doktor kmetske še ne pogleda, k večjemu pred volitvami se mu hinavsko liže in mu piše: blagorodni gospod! Pri nas pa eden drugega tikata. Smo pač slovenska ljudska stranka! Zato je v naši stranki »ljušno«. Bedak je, kdor ni pri nas. — Hranilnica in posojilnica ima račune že gotove. Promet je znašal v suhem letu 178.215 K 25 h, čistega dobička 518 K 37 h. Za naš mali delokrog čisto povoljno. Rezervni zaklad znaša v treh letih 1594 K 76 h. Iz malega raste veliko, če ljudje skupaj drže. Morda bodo vsaj k naši zadrugi pristopili še tisti, ki

so bili od začetka nezaupni. Vedno dobro došli. Mi vse odpuščamo, ker smo tega mnenja, da morajo biti Črnučani vsi edini. Saj nas je že tako malo, če se bomo pa še razdrapani na več strank, kdo nas bo upošteval in spoštoval? Le vkup, le vkup! V edinosti je moč, le v Slovenski Ljudski Stranki je pomoč in napredek mogoč. — V zakonski jarem je smuknilo v novem letu koj šest parov. Naj bi jim ne bil nikoli pretežak! — Pohvaliti moramo črnuške fante, ki so opustili tisto nočno razgrajanje in vpitje, kar je le njim v čast. Oglasite se sedaj za lepo petje pri novem organistu. Vsi vas bomo veseli. »Bomo eno zapeli, da bomo prav veseli.« — Kar bo pa Vas, gospod urednik, še najbolj zanimalo in veselilo, je to: »Domoljuba« dohaja v našo malo faro (160 hiš) nad 100 izvodov!

g Dob. J. Petričevo kartonažno tovarno na Viru je kupil g. Jul. Girardoni iz Češkega, ki bo nadaljeval isto obrt. — Dva brezposelna rokodelska popotnika, ki sta prenočila v župnikovem hlevu, sta poskusila svojo srečo s tatvino. Ukradla sta hlapcu uro in nekaj denarja. Pa sta imela smolo. Še ponoči jih je orožnik odpeljal v hišo pokore. — V nedeljo pred sv. tremi Kralji so se fantje sprli in enemu zdrobili kost na nogi. Moral je iti v bolnišnico. Vzrok boja je tisti nedolžni alkohol. Zeleti bi bilo tudi, da bi nekatere dohške gostilne poznale malo bolj policijsko uro. Če se je morda ustavila, jo bo treba pri glavarstvu naviti. — Kaj takega kot se je videlo letos na polju, se tudi ne vidi vsako leto. Okrog Božiča in sv. treh Kraljev so ljudje prav pridno orali. Kdo ve, kaj bo o Veliki noči! — Število »Domoljubovih« naročnikov vse je pomnožilo. To je najboljši odgovor tistim »pogrebem«, ki so pred nedavnim časom pisali, naj »Domoljubu« zapremo vrata. — Človeško okostje so našli v krumperških gozdih. Sodi se, da se je dotični obesil že pred davnim časom. Ljudje ugrabijo to in ono, kao bi bil ponesrečen, pa bo težko pravega zadeti.

g Bohinjska Bistrica. Na sv. Antona dan je bil na Nemškem Rovtu, bistriški podružnici, velikansk cerkveni shod vsega Bohinja. Ljudstva se je kar trlo. Po stari navadi so prinesli obilne darove v denarju in mesu, da si tako izprosijo blagoslova pri živini. Iz teh darov zadnjih dveh let se je lično predelal zvonik in ko se nam kaj nabere, se lotimo notranjščine. Bohinjci imajo ravno do te cerkvice posebno veliko zaupanje ter je tudi dejansko pokažejo. — Po zadnjem dopisu so bili ljudje silno pomirjeni glede povišanja občinskih doklad. Vedno so plašno povpraševali, kakšnih misli je v tem oziru občinski odbor. Po tako odločni izjavi so pač lahko brez skrbi. — Sedaj v predpustnem času opozarjamo gostilničarje na stroge postavbe glede plesa in policijske ure. Oko postavbe čuje. Neljubo bi nam bilo, kazensko postopati, zato pozor!

g Iz brdske okolice. Na Prevojah so pred kratkim (menda 8. t. m.) znani

prevojski ponočnjaki napadli mirna blagovska vozniaka: Mlakarjevega in Urbanovca in ju precej težko ranili z nožmi. Kaj takega se je včasih dogajalo kje drugod, pri nas pa ne. Ta čin sramoti vso našo okolico. Torej fantje, varujte se takih garjevih ovc! — Brdsko izobraževalno društvo se sedaj pripravlja na dve igri: »Trije tički« in »Tri sestre«. Igro »Tri sestre« so naši vrli fantje in dekleta igrali že predlanskim, toda ker je gledalcem tako dopadla, jo ponovijo še enkrat. Igra »Trije tički« je pa ravno za »predpust«, torej pridite takrat v obilnem številu, se ne boste kesali! — Nekdo je pisal v št. »Domoljuba«, da bo občni zbor našega društva dne 4. prosinca. Dotični, ki je to obvestil, se je zmotil ali kaj. Občni zbor bo, kakor je bil po navadi druga leta, namreč na svečnico. Takrat pridite v obilnem številu, ker se to leto pričakuje zanimiv spored. — Živinorejska zadruga na Brdu je v minulem letu na Hribu pri Kosezah kupila od Petrača in Jekliša posestvo. Na tem prostoru si je družba postavila vzorne svinjake, gnojnično jamo, betonirano in si gradi pašnike. Stvar je že začela delovati; nakupili so 22 brejih svinj, omislili si dva kotla: brzo-parilnika trdke »Alfa Separator« z Dunaja. Ta kotla sta izvrstna; jih priporočam vsem boljšim gospodarjem. Ljudje govore sedaj različno od teh svinjakov na Hribu. Jaz pa rečem: vsako novo podjetje se mora boriti s težavami in pri vsaki novosti imajo zlobni ljudje dosti posla. Tudi vi možje, ki ste začeli s to stvarjo, ne glejte ne na desno ne na levo, ampak naprej! — Podgoriški.

Dolenjske novice

d **Loški potok.** Živinorejski zadrugi je nakazalo vis. poljedelsko ministrstvo 600 K podpore. Če se upošteva dejstvo, kako vlada natančno pregleda vse delo zadruge, predno kaj odloči v podporo in kako stroge revizije zahteva, tedaj se iz podpore tudi razvidi delo in vodstvo zadruge. V svojem odloku je vlada tudi pohvalno omenila dosedanje njeno delo. Uspeh istega pa se še tudi kaže v dolini marsikje in marsikomu. Tega ne omenjamo v samohvalo, marveč da jasno pokažemo, kako o našem delu sodijo možje strokovnjaki, ki so zadrugo revidirali in vladi podporo priporočili nasproti tistim ljudem v občini, ki so nasprotovali zadrugi o njenem postanku in še danes nasprotujejo. Najneumnejše laži se porajajo iz njihovih glav, s katerimi hočejo vzeti ljudstvu zaupanje do vodstva zadruge. In so ljudje, ki jim verjamejo. Vladi, strokovnjakom ne verjamejo, pač pa učenim neklerikalcem, ki mnogi dela zadruge sploh ne pojmujejo. To pa ni le pri živ. zadrugi, marveč pri vsem našem izobraževalnem in gospodarskem kakor tudi političnem

delu. Mi pa ne porajamo za vse to nič, marveč gremo naprej in z nami razsodni ljudje. — Oni naj pa ostanejo pri svoji učenosti in svojih solzavih sodbah. Članom zadruge in vodstvu iste pa bo priznanje vlade in njena podpora v ponos ter temelj, na katerem se bo delalo še v naprej, saj dela je še mnogo.

d **Iz Adlešič,** 16. jan. Tudi pri nas se je letos precej pomnožilo število naročnikov na »Domoljuba«, katerega ljudje tako radi berejo in komaj čakajo sobote, da ga dobijo, posebno še zaradi balkanske vojske. Naročnikov je v naši župniji letos že čez 50. Pisec tega dopisa je poslal do danes sam naročnino za 44 naročnikov, med temi je 14 novih. Lepo število, posebno če pomislimo, kako hudo je letos kmetu za denar, ko nima kaj prodati, ko lani ni pridelal skoraj nič vina in prav nič sadja. — Za Novo leto je dobila naša župna cerkev lep dar iz Amerike. Miko Črnič, sin našega g. župana, je poslal iz St. Louisa 50 K. Naši pridni Amerikanci ne pozabijo v tujini na naše cerkve in nam večkrat pošljejo lepe darove. — Minulo leto je bilo pri nas rojenih 36 otrok, 16 dečkov in 20 deklic. — Umrlo je 32 oseb, 12 moškega in 20 ženskega spola, med temi je bilo 8 otrok starih do deset let. Najstarejša oseba je bila stara 81 let. Zanimivo je, da v občini Adlešiči, v fari imamo namreč dve občini, od 1. septembra do danes, torej 4 in pol meseca, ni bilo mrlja. — Porok pa smo imeli 13. Najmlajši ženin je bil star 17, najstarejši 69 let, najmlajša nevesta 18, najstarejša pa 38 let.

d **Iz Št. Ruperta.** V pretečenem letu smo imeli v naši fari 16 parov poročenih; rojenih je bilo 107 otrok; umrlo jih je 74. — Pretečeni teden smo zakopali dva mrlja visoke starosti: Jožefo Rugelj iz Vrha, staro 92 let in pa Radeckijeva vojaka Jožefa Jaki iz Kroharjev. Jaki je bil rojen 25. februarja leta 1825. Rad je pripovedoval, kako so se pod Radeckijem vojskovali. — Dekliška Marijina družba se uči igro sv. Než, ki jo misli prirediti dne 26. t. m.

d **Popotnik iz Mirnske doline.** Dobili smo snega za 10 cm. Se bom pa na saneh peljal pogledat po Dolinci. — Ponesrečil se je mežnar na Veseligori pri Št. Rupertu. Šel je v gozd po drva. Voli se splaše, on pade pod voz in se precej poškoduje, pa ne smrtno. — Na Mirni je dne 7. t. m. umrl vpokojeni nadučitelj g. Martin Grčar, ki je bival 38 let na Mirni, 28 let je učil, 10 let pa je tu počival in se pripravljaj na pot v večnost. Bil je blag, pošten in veren mož. Star je bil 74 let. Rodil se je dne 28. oktobra leta 1838. v Dupeljnah, župnije Brdo pri Kamniku na Gorenjskem. Šolal se je v frančiškanskem samostanu v Kamniku in v Idriji. Tri leta je bil vojak, pri ljubljanskih Janezih, potem služil v Št. Rupertu, na Catežu in nazadnje na Mirni od leta 1875. dalje. Pogreb je bil pa že tak, da ga Mirna še ni videla takega. Tri zastave, trije ven-

ci, tri društva, trije duhovniki, to je že nekaj za na deželi. — Trebanjska sodnija kliče odbor K. Z. na odgovor dne 17. t. m. Zakaj, bom prihodnjič vedel povedati. — Tri veselice so se vršile preteklo nedeljo, ena v Mokronogu, druga v Št. Rupertu, tretja v Št. Janžu. Vse so se slabo obnesle. Ni, ni in ni! Ni, če Bog ne da! — Za šentjansko železnico še sedaj niso dobili kmetje odškodnine. Ubogi kmet! — V sredo, 15. t. m. je bila na Mirni seja Kmečke zveze za trebanjsko dekanijo. Gosp. poslanec Hladnik je prav po domače poročal o deželnem in državnem zboru, g. Oblak pa o »umetnih gnojilih«. — Duhovniki vse dekanije so sklenili v Trebnjem, da ne bodo sprejeli za botra pri krstu ali birmi nobenega, ki je naročen ali bere brezverske časopise. Tako je prav! Kaj bi slepomišlili!

d **Iz Boštanj.** Ko je zadnji »Domoljub«, osvetlil tukajšnje »naprednjake«, ki svojo deco v Schulvereinski šoli na Štajerskem vzgajajo, je omenil tudi Planinčevega očeta in njihov polič. Sedaj se pa ata jezijo v svojih cajtengah čez to in skušajo dokazati, da se jim je zgodila krivica. Nam se ta nežnočutnost zelo čudna zdi, ker vemo, da jo oče Planinčev pokažejo samo takrat, kadar se gre zanje. Kadar pa liberalni list prijemlje res poštene kmečke fante, pa se Planinčevemu očetu srce smeje. Najbrž oče mislijo, da moramo mi še vedno vse molče pokimati, kar oni v svojem dostojanstvu učinijo. Mi pa nič več ne verujemo v to dostojanstvo, odkar so si oče izvolili za svoje glasilo »Slovenski Dom« in na stara leta prevzeli vlogo liberalnega žurnalista. Vse se nam namreč tako zdi, da so Planinčev oče, kljub temu da so napredni od nog do glave, premižali razvoj zadnjih let v deželi, ker bi sicer mogli slutiti, da bo tudi v Boštanju enkrat prišel čas, ko ne bodo komandirali samo oni, ki imajo »prav dobro, fino vino« v kleti. Kmečki fant.

d **Mirnapeč.** Dne 14. t. m. se je poročila Ana Gorenc z g. Iv. Rožman. Bila je članica Marijine družbe in cerkvena pevka 14 let. Bilo srečno! Čestitamo! — Dne 9. t. m. je umrl 71 let stari Mihael Montetti, cerkvenik podružne cerkve Sv. Jurija. Bil je priljubljen pri sosedih in kot cerkvenik istotam blizu 40 let. Naj počiva v miru!

d **Popotnik iz Mirne doline.** Zadnjo nedeljo sem bil v Boštanju pri igri »Turški križ« so igrali in prav dobro se jim je obneslo. Kar pa zadeva petje, ga pa nimajo povsod takega. Svetujem le Boštancem, naj se organizirajo. Tako ugodnih razmer nimajo povsod. Pri Salezijancih imajo na razpolago veliko dvorano za igre in če treba tudi za shode, za predavanja. Za knjižnico bi pa že kje staknili kak kotichek v Boštanju. — Samo prirejanje iger brez organizacije ne pomeni dosti. — Tudi nekaj vrlih fantov od Sv. Trojice sem videl pri igri. Nazaj grede sem se jim na soro obesil in se z njimi peljal; ker je bila tema, me niso opazili. Med drugim so se menili tudi od flajsa, kako da je

župan postal. Jaz sem že večkrat premisljeval, kako je bilo to mogoče, ko ga vsi tako težko vidijo. Sedaj sem pa slišal, da so se vsi drugi branili. Edino Jelenc je srčno koprnel po županski časti, a ta pa nima za to primerne pameti. Tisti mož S. L. S., ki se je branil sprejeti županske posele, ni imel prav. Moral bi se bil pač žrtvovati. — No, flajsu pa ni treba čestitati, ako postane župan šele takrat, kadar nobeden drug ne mara biti.

d Sela pri Šumbrgu. Škrlatinka še vedno gospodari okrog nas. Pretečeni teden nas je obiskal g. okrajni zdravnik iz Novega mesta ter ukazal precej stroge odredbe za tiste hiše, kjer je bolezen. Uklopite se vsi odredbam g. zdravnika in storite tako, kakor vam je ukazal, da se zate bolezen. — Nastala je precej huda zima in tako ustavila popravo občinske poti iz Doline proti Selim. Pač škoda, da se lepo osnovano delo ne more izvršiti. Kakor hitro bo zopet mogoče delati, orodje v roke in na delo! — Občinske volitve novoustavljene občine Sela pri Šumbrgu se bodo vršile, kakor se čuje, najbrž prihodnji mesec. Možje volite! pozor, koga bode volili! V občinski odbor spadajo res krščanski možje, le taki morejo delati v občni blagor. O volitvah kaj več pozneje. — Pri nas imamo tudi katol. slov. izobraževalno društvo, ustanovljeno že pred par leti, katero pa sedaj nekako spi. Čas je pa že, da bi se enkrat zbudilo in prišlo na dan. Če pogledamo v bližnji Dobrič, kjer tako lepo napredujejo, mi pa spimo, nas je skoro nekoliko sram. Mladenci, pogum in pa krepko voljo! — Časopisni pregled nam kaže sledeče: »Domoljub« 37, »Bogoljub« 30, »Kmetovalec« 6, »Slovenec« 2, »Dolenjske Novice« 1. — Torej 76 časopisov prihaja v našo malo župnijo. Skoraj je ni hiše, kjer bi se ne bral katoliški časopis. Tako je prav!

d Iz gabrovske doline, župnije Sv. Križ pri Litiji. Pri volitvi krajnega šolskega sveta pri Sv. Križu dne 27. decembra lanskega leta so bili izvoljeni: Janez Kotar, Pretržje; Janez Oven, Gabrovka; Janez Hostnik, Tlaka; Franc Vrana, Pečice in Anton Zavri, Velka Goba kot člani. Kot namestniki pa sledeči: Anton Resnik, Moravče; Janez Lenart, Gabrovka; Jožef Božič, Moravče; Alojzij Bevc, Pečice in Franc Višnikar, Brezovo; vsi so poštenjaki, varčni gospodarji in dobri družinski očetje. Pristojna politična oblast je izvolitev v celem obsegu potrdila; pač dokaz, da se je popolnoma pravilno vršila.

d Šentjanž. Liberalna preroka — Anže in Vinko — sta v »Danu« več stokrat napovedala naši živinorejski zadrugi smrtno uro. Toda vse njihovo prerokovanje gre v »franže« in ostane le pri pobožni želji naših liberalcev. Čudno se nam zdi, da se Anže tako zaletava v zadrugo. Razlagamo si to le na ta način, da se možakar boji, da zmanjka njegovih mesnic bolne živine. Liberalnim »cuckom«, kateri naročajo in podpirajo umazano »cunjo«, imenovano »Slovenski Dom«, kateri hoče zadušiti vsak napredek v kmetijstvu, naše globoko so žalje. Anžetu in Vinkotu pa kliče mo, le vztrajajta na poti, katero sta nastopila, le še nadalje; uverjena bodita, da pri-

de kmalu čas, ko prejmeta zaslužen plačilo. Pošteni krščanski kmetje pa vstopite v zadrugo ter ne posnemajte onih liberalnih kmetov, kateri kakor ponižni in pohlevni »backi« slede vsaki stopinji in vsakemu migljaju obeh liberalnih priganjačev.

d Iz Prečine. V naši župni cerkvi sv. Antona se je v nedeljo, dne 12. t. m. vršila lepa slavnost, ko je bil naš vrli kaplan Štefan Trškan inštaliran na novo župnijsko šmihelsko. Neradi izgubimo izvrstnega gospoda, ki je prav plodonosno deloval v naši župniji skozi 6 let in 4 mesece in čestitamo sosedni šmihelski župniji, da je dobila tako izvrstnega župnika. Iskrena hvala za vse, kar smo prejeli iz njegovih rok in blagoslov božji v novem vinogradu Gospodovem!

d Iz Velike Doline se poroča: Na Bregani sta se obrestila dva mladeniča in enega so obrestili. Čudno, da se tam doli zgodi kaj takega, ko so vendar samo izobraženi ljudje. — V dobrih vinskih gorica imamo še precej dobrega vina. Cena ni pretirana.

d Izlake pri Zagorju ob Savi. Izjava. K napadu dopisnika v »Slov. Domu« št. 3. povem, da jaz nisem pisal zadevnega dopisa v »Domoljub« št. 2 ter tudi nisem pri tem v nikaki zvezi, kar lahko potrdi cenjeno uredništvo. (Radi potrdimo! Ur.) — S tem je neosnovano sumničenje o meni v vodo padlo. Predolgo bi bilo vse na drobno odgovarjanje na take, iz slabih podatkov namenoma zavite dopise, ker je sploh — da odgovorim kratko — popolnoma neresnično vse ono podtikanje o kaki moji politiki, o ustanovitvi in delovanju pri organizaciji, oziroma pri posojilnici in mlekarški zadrugi. Nikdar ni dobila naša mlekarica 30.000 kron podpore. Tista koliba na dvorišču, o kateri pravite, da je mlekarica, je lepo urejena drvarnica, mlekarica je v poslopju že davno moderno opremljena. Povabim dopisnika, da si jo boljše ogleda. — Strah ima velike oči tudi pred pravico. Neresnično je očitjanje v lanskem »Slov. Domu« št. 40, kako sem jaz imel glavno roko pri volitvi našega župana. Mene je takrat županstvo uradno prosilo potom c. l. okrajnega glavarstva za pisarja k volitvi in mi preskrbelo službeni dopust. Pri volitvi so imeli volilci prvo besedo in je vse drugo z ozirom na mene brez podlage. Saj je do najvišje instance vsaka gosposka za te volitve izdala drugačno razsodbo, a novi občinski volilni red je bil šele v prvi preizkušnji in so ga morali z novimi razsodbami dopolnjevati. Vse to je vsakemu pametnemu človeku pri nas dobro znano, toda nihče ne more in ni dolžan sam vsem ljudem ustreči in vsega dopovedati, tako tudi ne jaz Fortunat Lužar.

d Vače. Deželni šolski svet je naši vrli gđni učiteljici Amaliji Sakotnik v svrhu obiskovanja gospodinjskih tečajev dovolil celoleten dopust. Doslej jo je nadomestovala gđna Amalija Horvatova iz Ljubljane, ki ostane vsled svoje pridnosti in prijaznosti naši šoli v lepem spominu. Ker se je imenovana te dni odpovedala učiteljski službi, zato je okrajni šolski svet v Litiji za nadomestno učiteljico imenoval gđno Marijo Komar. — Naša hranilnica in posojilnica si čimdalje bolj osvaja zaupanje ljudstva, ker kmet kmalu izprevidi, kdo

dela res za njegovo korist. Odbor strogo pazi, da so posojila varna in da se ž njimi podpira le resnična gospodarska potreba. Ker ne dela za svoj dobiček, zato bo še tudi znanprej posojala samo na p e t i n p o l odstotne obresti. S tem pokaže, da dela ljudstvu v korist. Hranilne vloge bo še znanprej obrestovala po štiri in pol odstotka. Ker se čuti dovolj močno in varno ter je pri nas glavnic z obrestmi vred varna in nam prav nič voda v grlo ne teče, zato nam ni treba povišati prav nič obrestne mere za hranilne vloge. Kdor rabi posojilo, ali pa če hoče kaj vzdigniti od svojih prihrankov, mu vselej hitro in točno postrežemo, saj imamo ves denar dobro in varno naložen, zato ga imamo tudi takoj pri rokah. Ljudje pa menda tudi sami razumejo, kaj to pomeni. Pri nas se vse vrši z vednostjo celega odbora, zato pa ne pride nikoli do stvari, da bi morali ljudem naročati, naj molče. Mnogo je imela začetkom nasprotnikov, a prihodnost bo pokazala, kdo je res delal ljudem v korist. To bodi povedano danes enkrat za vselej!

d Loški potok. Pretečeni teden je priredila tukajšnja podružnica »Ciril-Metodove družbe« veselico. Mi se je dotaknemo le v kolikor je značilna za stranko, ki jo je priredila ter v kolikor je poučna za nas. Začela se je prireditve ob 7. uri zvečer ter trajala do 6. ure zjutraj. Poleg govorov in petja je bila nadaljna točka pijača in ples. Predsednik je v velikem navdušenju poudarjal, »da so vsi navzoči enega mišljenja«, kakšnega, ni težko uganiti, liberalnega, česar pa gotovo sam sebi ni verjel. Hvalil je veliko udeležbo. Drugi govornik je pa poudarjal, češ, mala peščica nas je in še to nam hočejo nasprotniki uničiti, »držimo se!« Glede udeležencev povzamemo iz pozdravnega govora sledeče: Malilog in Srednja vas nič zastopane. (Čast jim.) Šegovo vas zastopal en fant. Retje: 3 možje, Hrib prav malo več mož kot iz Retij. Travniki je pa dal, zlasti če izvzamemo predelavca Šviglja in njegovih strojnikov, izredno slabo zastopstvo. Drugo občinstvo so tvorili fantje iz Retij in Travnika, ki jih je privabila le preridanska harmonika ter nekaj žensk, ki jih je bolj pritegnil ples in srečolov. Vse delo je vršilo tukajšnje učitelstvo s šolskim vodjem na čelu, z izjemo dveh gđ. učiteljic ter enega g. učitelja. Ples je pa vodil financar iz Osilnice, Kobe. Vse se je priredilo za liberalno društvo C.-M. podružnice. Dobitki za srečolov so se nabirali tudi krog naših somišljenikov. S tem bi bilo poročilo izpolnjeno, če dostavimo, da se je vršilo v znamenju noči in plesa. To naj odpre oči tudi tistim ljudem, ki jih moti ime dveh svetnikov, da nočejo verjeti o pristnem strankarstvu tega društva, zlasti se tistim ljudem, ki so naši strankarji, pa posečajo tako izrazito strankarske prireditve političnih nasprotnikov. To naj bi bilo poudarjati še posebno onim, ki so izvoljeni z našimi glasovi za važna zaupna mesta, pa delajo štafazo političnim nasprotnikom. Res, da je bilo zdaj le par slučajev, pa tudi teh naj bi ne bilo, če hočemo pokazati, da v strankarskih zadevah smo odločno neomajani in zavedni!

d Iz Cerkelj na Dolenjskem. Dne 17. t. m. so bile volitve za odbor požarne bramborje, Odbor je zopet liberalen, čeprav je ve-

čina članov našega mišljenja. Najbolj čedno pa je, da je bilo dosedaj združeno v eni osebi načelnštvo, tajništvo in blagajništvo in da se je račun od treh let predložil šele na zadnjem občnem zboru. Zaradi prevelikega dela je odložil bivši župan tajništvo in ga oddal brez volitve zagrizenemu liberalnemu učitelju in naši ljudje so — kimali. Prav! Toda ne pričakujte podpore od naše strani, ker mi ne zaupamo liberalnemu odboru. — V nedeljo bo javni shod mladeničev, na katerega je pa tudi vsak drugi vabljen. — Na svečnico pa priredi naše društvo javni nastop naših mladeničev. Prijatelji društva in poštene zabave, pridite v obilnem številu!

d Zagorje ob Savi. Liberalni politični otročaji in vročkrvneži strahovito rjovejo in ropotajo po svojem čednem »Slov. Domu«, vihte svoje tomahavke, da bi svet mislil, bliža se smrtni dan »klerikalni« stranke. Ti liberalni otročaji in naduti mameluki menda sami sanjajo, da bo nam njihovo ropotanje kar sapo zaprlo. Uboge pare! Kdo se boji danes v zagorski dolini par alkoholičnih vpijatov, domišljavih in blaziranih liberalnih beračev, ki jim iz ene malhe gleda vun duševna revščina, iz druge pa cel kup dolgov. Le oštarijski duh, ki vlada v teh liberalnih glavah, je zmožen za preproške sanje liberalne šembilje o »poginu klerikalne stranke«. — Kakor pa so liberalci veliki v besedah, tako so majhni v dejanjih. Ko se gre za liberalen žep, so polni navdušenja, neznansko mrzli, ko se gre za to, da se ljudstvu pomaga in koristi. Sedaj se hvalijo, kako »plodono« je njih delo za občino. Poglejmo to »plodono« delo liberalcev za občino, kako korist ima ljudstvo po zadnjih volitvah od liberalcev, kaka so njih dela za povzdigo občine. — V občini je par občinskih potov in še ta so pač v takem stanju, da je sam liberalni »Dan« že očitil liberalni večini v občinskem odboru, da takih potov nimajo tudi na Turškem kakor v Zagorju. Poglejte liberalni politikarji in »Danovci« obliže gnojne jame pri Müllerjevem hlevu in pot, ki vodi mimo, vse kaže veliko »vnemo« liberalcev za snago, pota in zboljšanje prometnih zvez. Enako razdrta je cesta, ki vodi na sejmišče, še »boljši« pa kanal ob sejmišču, oboje je v takem stanju, da lahko rečemo, da se zadnja hribovska vas bolj briga za dobra pota nego naši liberalci. In baraka na sejmišču, ta paradira kot »svetilnik« v Zagorju. Vsa pota dajejo popolen dokaz za strahovito brezbriznost liberalcev. — V Litiiji se je vršila dražba lova za zagorsko občino. Bila je lepa prilika, da dobi občina nekoliko denarja. Ali je bila liberalcem kaj mar korist občine? Prav nič! Nihče ni maral dražiti lova. In tako je prevzel lov za 23 kron liberalni župan Koprivc. Prejšnje leto je pa občina dobila za lov 105 kron. Tako bo po liberalnih »zaslugah« v prihodnji dobi, za katero je lov oddan, občina oškodovana za nad 400 K brez obresti. Tako se »dela« po liberalno za občino in »lajša« ljudstvu breme davkov. — Po liberalnih gostilnah se pleše po cele noči, prirejajo se veselice z godbo in plesom, zato le treba licence. Toda ta dohodek za licenco je proračunjen na celih 40 kron. Ali so res samo štiri veselice z godbo in plesom v celem letu? Seveda za liberalce

je licenca postranska stvar. — Po gostilnah se toči in popiva cele noči in pozno v jutro se vlačijo negotove »sence« domov, ako jim je sreča mila, da še pridejo do doma. In ta »šport« uganjajo celo ljudje, ki se štejejo med zagorsko višjo inteligenco in ki imajo dolžnost vzgojiteljev. Vse to celonočno točenje po gostilnah je menda pri nas za gotove ljudi »dovoljeno«, pa brez kazni. Tu liberalni mameluki zavijte svoje gorjace in mlatite po svojih lastnih socijih, so potrebni »krepkega« zdravila, da pridejo do spoznanja, da tudi za liberalca velja zakon.

d Pijava gorica. Tudi pri nas jih je veliko, ki so zaradi konkurza »Glavne posojilnice« v velikih skrbih, ker se stvar tako silno vleče in se ne pride do nobenega konca. Da bi prizadeti dobili vsaj nekaj pojasnila, smo sklenili, da pridemo v Pijavi gorici pri gospodu Jožetu Jamniku skupaj in sicer dne 2. svečana ob 1. uri popoldne. — O pazka uredništva: Zadeva Glavne posojilnice je tako zamotana in gre tako po rakovo naprej, da tudi uredništvo »Domoljuba« danes še ne more dati nobenega zadovoljivega odgovora, kdaj in s kakšnim uspehom se bo vse končalo.

Notranjske novice

n Idrija. »Domoljub« je že prinesel nekaj podatkov o zmedu, ki vlada v vseh slojih prebivalstva. Dan na dan se nam nudijo prizori, ki kažejo kljub vsej naprednosti največjo zmedo. Evo! O božičnih praznikih se je pralo in čedilo v hiši, vsa pajčevina je izginila, ves prah je moral iz stanovanja. V tako čedno stanovanje se je postavilo jaslice, zraven jaslic pa svetilke. Toda tam na neki omari je bil smrad, strup za celo družino — bil je namreč list, ki prihaja skoro vsak dan v to hišo, list, ki najgrše napada ravno Onega, kateremu se je luč pri jaslicah prižgala ter zasramuje njegove namestnike in vse, kar je z njimi v zvezi. Imejtelj stanovanja tudi moli: »Zgodí se Tvoja volja...«, toda častnik na omari pobi je dan za dnem temeljito njegovo molitev. Trdi se, da je mož značajan, da, značajan v zmedu. — Oseba gre mimo hiše božje in se prekriža. Takoj nato pa stopi med otroke in druge odrasle in jim deli strupen protiverski list. Na ustnicah torej čast Bogu, v dejanju obenem pa ravno nasprotno. Oseba ni razdelila samo enkrat 50 ali 100 protiverskih listov, razdeljuje jih mesece, leta. Na dan 50, na leto 18.000 pohujšanj podpirati! Grozno! In za to podporno delo dušnega zastupljenja se dá oseba že plačati, zraven se pa križa! In naročniki sami! Bi li dali kak vinar, da bi se le ena oseba zastupila? A za zastupljenje duha plačujejo po društvu ali naravnost leto za letom 10, 20, 30 ali še več kron, pri tem pa ne najdejo nič hudega. Premnogi pa

zraven še izgovarjajo »Pridi k nam Tvoje kraljestvo...«. Res, zmeda grozna. — P o g r e b. Spredaj križ, na krsti križ, pokop pri svetem križu, čez nekaj časa na grobu križ in sveta maša zadušnica na oltarju pod križem. Kdo je bil ta človek? Črna zastava iz društva s protiverskimi časniki ti priča, da se je mož boril do konca s podporo časnikov, ki so proti križu. Sedaj je vse padlo, samo križ je ostal. Prijatelji se ob grobu pogledujejo, a nihče se ne čuje prvi križu ukloniti, boje se eden drugega, pred seboj pa imajo zgled, ki govori cele knjige. — Svoj čas so hodile ob nedeljah liberalne in socialno demokračke patrolje po trgu in zaznamovale v liberalno ali rdečo kaznen vsakega, ki je šel k sveti maši. Protiverski generali so z vso gotovostjo računali, da bo v Idriji kmalu vsega krščanstva konec. Toliko jih je še, kolikor je prstov na roki, so zagotavljali. Toda zmotili so se. Zato se pa sedajraje vzdržuje zmeda; to zmedo imenujejo nekateri radi lepšega tudi nevtralnost. Zadosti za enkrat.

n Knežak. Pri nas se uresničuje letošnji predpustni čas ljudski izrek: Kadar je kratek predpust, je veliko porok. In res. Dočim je bilo druga leta v celem komaj 8 porok, jih bo letos 8 kar v enem tednu. In posebno redek slučaj je pa to, da se bodo en dan poročili iz ene družine kar trije: dva brata in ena sestra. Vsi so iz ugledne hiše Matucove. Oče je cerkveni ključar, dve sestri cerkveni pevki. Ljudje pravijo, da so Matucov oče pri občinskih volitvah liberalno stranko volili, pa težko verjamemo. — Ker liberalci vedno trdijo, da niso nič zoper vero, ampak morda še bolj verni kot klerikalci, naj nam izrek nekega liberalca ovrže njihovo trditev. Ta liberalec ali pa napreden kmet (kakor hočete) je rekel tako-le: Jaz ne hodim v cerkev radi vere, da bi kaj veroval, ampak hodim le radi žene in otrok. Poglejte v n e g a naprednjaka! — O Božiču nas je zapustila učiteljica gospodična Suša. Radi bolezní je dobila dopust do konca šolskega leta. Bila je dobra učiteljica in priljubljena pri otrocih. — Na treh Kraljev dan smo imeli igro: »Fabiola in Neža«. Marsikdo je rekel, ko je šel po igri domov: Ves drugačen gre človek od take predstave kakor pa od plesa... Na splošno željo se bo igra ponavljala okrog Velike noči. — Glede plesa povemo samo toliko, da bomo vsakega gostilničarja takoj naznanili višji oblasti, kakor hitro bo v isti gostilni ples brez licence. Tudi bomo pazili pri gostilničarjih na večerno uro 10. oziroma polnoči.

n Drobne vesti iz Budanj. Dne 1. januarja tekočega leta je začel poslovati občinski posredovalni urad, ki bo gotovo mnogo pripomogel, da se bode pravljanje omejilo. — Račun gozdnega odseka, ki je razporejen od 12. januarja nadalje na vpogled, izkazuje dohodkov 9498 K 86 vin. in stroškov 9401 krono 61 vin. Vsakdo se sedaj lahko prepriča, da sedanji gozdni odsek vest-

no vodi račune, kar smo pri prejšnjem pogrešali. Ogromna vsota stroškov v znesku 7150 K 31 vin. se je izdala za nove gozdne poti. — Tudi račun občine je sedaj razpoložen, ki izkazuje dohodkov 5692 K 88 vin. in stroškov 3451 kron 92 vin. Med dohodki smo zapazili, da je užitnina od vina prinesla občini izredno malo vsoto 270 K. Vključ 100 odstotni dokladi; v prejšnjih letih je dobila občina s 65 do 80 odstotnimi dokladi vsako leto čez 600 K. Dobro bi bilo, da bi občinski odbor vprašal užitninsko društvo v Vipavi, kje tiči vzrok te male užitnine. Ali morebiti še ni vplačana v celotni vsoti?

n Iz Žirov. V četrtek je zažgal neki zloglasni Trobič kozolec Kendovcu na Selu. Zločinec je še prejšnji dan pripovedoval po Poljanski dolini, da bo nekaj napravil, češ, da hoče biti zaprt. Bil je že večkrat predkaznovan radi raznih zločinov, sedaj je postal še požigalec. Kako je prišel tako daleč? Tista stara pesem: šnops. Potem pa še nekateri godrnjajo nad našim občinskim odborom, ker je upeljal naklado na žganje! — V kozolecu je bilo 30 centov sena, voz, orodje. Pogorelo je skoro vse. Škoda je z zavarovalnino deloma pokrita. Požarni brambi iz Dobračeve in Žirov sta požar omejili, da se ni razširil na druga poslopja.

n Vipava. Večje zanimanje za občinske stvari imajo naši ljudje, odkar je dobila vodilno roko S. L. S. Ali ne bi bilo dobro, da bi preskrbeli, da bi se občinskih sej lahko udeleževali vsi naši razumni možje kot poslušalci, saj po postavi imajo to pravico, a kaj, ko ni dovolj prostora! Preskrbite prostor, da se lahko določi galerija za poslušalce! Odprimo vrata res ljudskega vipavskega parlamenta! Volilci pa lahko spoznajo pri razpravah, kako njih zastopniki zastopajo njihove pravice. Možje, v našo občinsko zbornico, k vsaki javni seji! Seje naj se razglase pred cerkvijo! — Vipavci se ne boje vojske, saj tako bi šodil, ker brezskrbno veliko več vlagajo kot dvigajo pri naši hranilnici in posojilnici. Torej pamet zmaguje! — Te dni se poroči zvest pristaš S. L. S. gospod Franc Uršič, podpredsednik izobraževalnega društva z g. Durnovo iz Gradišča pri Vipavi. Obilo sreče!

n Vrhnika. Hranilnica in posojilnica na Vrhniki, rajfajznovka, ki ima svoj sedež v kaplaniji, naznanja slavnemu občinstvu, da je s 1. januarjem 1913 dvignila obrestno mero hranilnim vlogam na 4¼%, tako da dobi vlagatelj od vsakih 100 kron letno čistih obresti 4 krone 75 v. Kajpada se je sorazmerno dvignila obrestna mera tudi posojilom. — Dne 12. t. m. je govoril na političnem shodu na Vrhniki poslanec Gostinčar.

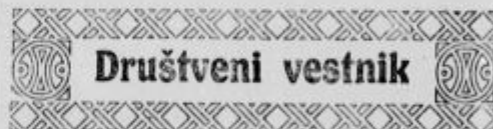
n Bloke. Gotovo dobiva visoki deželni odbor iz malokaterne občine toliko in tako puhlih pritožb, kakor ravno iz naše. Pri nas so nekateri ljudje, ki nikakor ne morejo preboleti, da pri zadnjih volitvah niso prišli v občinski odbor. Sedaj se znašajo in stresajo svojo jezo s tem, da kujejo pritožbe zoper sklence občinskega odbora. Vo-

ditelj teh nezadovoljstev je navadno Lah. Če se le da zoper kakšen sklep hujskati, pa ti napiše polo papirja, Mršek pa hajd za podpis po Ravniku in trojiških hribih. Zadnjič so se pritožili zoper naklado na žganje, sedaj pa zoper sklep, da se zviša županu plača. Kdor opazuje, kako dela in skrbi naš župan za občino, koliko sitnosti ima pri poravnanju raznih pravic, kdor ve, kake 2 lepi sobi daje za občinske namene in koliko drv se pokuri, ta mora reči, ako količ kaj pravično sodi: 500 kron za vse to ni nič preveč. Kajti vsak delavec je vreden svojega plačila. Prejšnji župani so imeli večkrat po 600 kron plače, dela pa trikrat manj. Kdor tega ne verjame, naj vpraša tajnika, ki je že večkrat to omenil. Oba Modica, oni na Lahovem in ta v Novi vasi, sta imela po 600 kron. Sedaj se pa pritožujeta zoper plačo sedanjega župana, ki ima še vedno 100 kron manj, kot sta imela sama. Pritožba je bolj dopis za kak liberalni časopis, kot pa pritožba. Ne dokaže ničesar, ne navede niti enega paragrafa, proti kateremu bi se bilo ravnalo. Obsega same osebnepade in žalitve g. župana in sumničenja občinskih odbornikov. Čudimo se, da morejo take reči podpisati nekateri sicer pametni in dostojni ljudje in celo trije podžupani. Naravno, da takih žalitev gosp. župan ne more in ne sme mirno prenesti in da voditelji teh pritožbarjev dobijo, kar že dolgo iščejo. Z gotovostjo smo izvedeli, da se bo z vso to zadevo pečalo sodišče.

n Iz Zagorja na Krasu. Kakor slišimo, namerava kot vsako leto tudi letos prirediti naše liberalno bralno društvo na praznik Matere božje veselico in ples in to v občinski pisarni. Bralno društvo je gnezdo liberalizma, ker nima naročenega niti enega slovenskega krščanskega političnega lista. Zato se čudimo, da takemu društvu občina občinsko pisarno plačuje. Vprašamo slavni deželni odbor, kako pridemo podpisani do tega, da bi liberalnemu društvu plačevali prostore? Če hočejo napraviti liberalci veselico, naj jo v Gasilnem domu! — Davkoplačevalci.

n Iz Matenjevasi. Skoraj bi mislili, da živimo v kakem velikem svetovnem mestu, ne pa v mirni vasi na Pivki, tako pogosto se vrše pri nas umori in samoumori. Komaj smo nekoliko pozabili sramotno dejanje tržaškega natakara, ki je tu umoril svojo ljubimko in nato še sebe, že nas navdaja groza ob drugi smrti, ko si je mladi učitelj Vinko Brus vzel svoje mlado življenje s strelom. Pri takih dogodkih mora človek nehote začeti premišljevat, kaj je vzrok tem nečloveškim dejanjem. Če zsaledujemo dogodke zadnjih mesecev, postanemo nehote pozorni na neko vez, ki veže vsa ta dejanja. Ze poprej, zlasti pa po odhodu duhovnika Mezinca, zavzeli so se gotovi ljudje, da hočejo na vsak način spraviti v svoje mreže našo mladino. Začeli so v ta namen prirejati najrazličnejše veselice, sedaj s pomočjo Postonjcev, sedaj so povabili Tržačane, vedno pa je moral imeti glavno nalogo učitelj Brus, ki naj bi pod okriljem pevskega zbora privabil kolikor mogoče veliko deklet in fantov, brez katerih se seveda obligatni ples ne bi bil mogel vršiti. Da posledice niso izostale,

je umevno. Poleti je morala umreti mlada dekle, ki je na bolniški postelji sama izjavila, da se je prehladila na eni teh veselice pri plesu. Druga je zopet postala nesrečna; pozno v noč je hodila s spremljevalci s teh veselice. V jeseni pridejo igralci iz Trsta. Vidi jo, da neko dekle, ki je bila tu na počitnicah, govori z nekim Italijanom. Ko povedo to njenemu prvemu ljubimcu, pride nena doma, ustrelji njo in sebe. Pa vse to jih ne izuči. Cele noči popivajo dalje, da celo mirni sovaščani ne morejo počivati, utrjeni od naporne dela. Da tako življenje stane mnogo denarja, ni čudno. Ni se torej čuditi, da se je učitelj Brus, ki bi z zmernim življenjem bil lahko izhajal tudi pri skromni plači, moral zadolžiti. Ko so dolгови narasli, postanejo tudi njegovi »prijatelji« naspoti njemu hladni in revež ne ve, kaj bi storil. Ker v družbi, v kateri se je gibal, ni slišal ničesar o Bogu in njegovi dobrotljivosti, pač pa mnogo zabavljic nasproti duhovnikom in verskim vajarjem, ni čudno, da je z izgubo vere tudi izgubil upanje in tako končal svoje življenje. Pri pogledu na vse to naj pomislijo vsi trezno misleči — ne tisti, ki žive kakor neumna živina: Kdo je vzrok teh žalostnih pojavov? (Ne bi omenjali liberalizma kot takega, če bi ne bile posledice njegove tako žalostne.) Kdo se trudi z vsemi silami, da zapeljuje našo mladino? Kdo se prešerno hvali, če se mu je slučajno posrečilo, da je speljal kako neprevidno dekle na ples? Kdo ne mara za cerkev, ne za Boga, in pride samo takrat h kaki cerkveni slovesnosti, kadar se je treba pokazati ljudem? Vsi poznate te ljudi, poznate njihovo življenje, poznate tudi žalostne posledice takega življenja. Naj vam bo teh škandalov dovolj. Pokažite, da ljudska volja je tudi pri vas dovolj močna, da se lahko otrese teh prešernih pijavk, ki ne hrepene samo po vašem denarju, marveč hočejo tudi vašo vero in celo vaše življenje.

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Naklo. Telovadni odsek »Orel« priredi v nedeljo, 26. januarja popoldne ob pol 4. uri v navadnem igralnem prostoru stare šole predstavo s sledečim sporedom: 1. »Pijavka«, poučen igrokaz v enem dejanju. 2. »Frakeljnov Boštjan«. Komur ta šaljivi prizor še ni znan, naj nikar ne zamudi ga priti pogledat. 3. Deklamacija; pesem o življenju človeka, ki se ga še veliko premalo pozna. 4. »Kmet in avtomat« ali »Zamujeno ženitovanje«, šaljiv prizor v dveh dejanjih. — Igra se ne ponovl — Komur je »Orlova« organizacija pri sreči in kdor želi, da to tudi v Naklem ohranimo, naj nam pomaga s tem, da se prireditve udeležijo in pripomore k dobri udeležbi. K temu se uljudno priporoča odbor.

K. s. izobraževalno društvo v Budanjah naznanja: Društveni občni zbor bode dne 9. svečana t. l. v društveni dvorani ob 3. uri popoldne z običajnim dnevnim redom. Udeležite se ga gotovo vsi člani društva! — Odbor.

Moravče. Jurija Kozjaka, po Jurčiču prirejeno igro, priredi v nedeljo, 26. januarja po nauku naši fantje. K obilni udeležbi vabimo.

Vstopnice se prodajajo pri Tomčevih in v mežariji.

Črnuče. V »Društvenem domu« je polno življenja: večer za večerom se vrsti petje, telovadba, igre, sestanki. Posebno petje se bo pod umnim vodstvom novega organista g. Vurnika lepo razvilo. Prihodnjo nedeljo pa nam priredijo dekleta Marijine družbe lepo igro »Marijin otrok« in šaljivo »Pri gospodi«. Stavim, da še pri »Mici« ne bo tako kratak čas. Zato pridite vsi k nam, »smo dobre volje tam«. — Še »Čebelice« ne smemo pozabiti: je imela prometa v minulem letu 4915 K 55 v. So bogati naši mali, ker — ne pijejo.

Občni zbor izobraževalnega društva v Dolu pri Ljubljani bo v nedeljo, 26. januarja, popoldne po službi božji. Dnevni red: 1. Poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu. 2. Pobiranje udnine ter vpis novih članov. 3. Volitev novega odbora in nadzorstva. Povabljeni ste vsi prijatelji društva.

Moše pri Smedniku. Tukajšnje kmetijsko društvo vabi prijazno vse farane na svoj občni zbor, ki se vrši dne 26. januarja ob pol 4. popoldne v prostorih Jak. Zlateta, št. 11. Želimo si prav obilne udeležbe; razložila se bo tudi obenem prava smisel in sedanje delovanje zadruge. Veselo znanje za društvo in njega prospeh je, da se večina prav zadovoljno izreka o njem; to nas bodri še k nadaljnjemu delu. Prižadevali si bomo ustreči kolikor močemo na vse strani. Ne oziirajoč se na tiste, ki bi radi vse skupaj utopili v žlici vode, hitimo naprej po društvenem geslu: »Samo v enotnem združevanju pričakujemo boljših časov«.

Z Breznice. Kat. slov. izobraževalno društvo vabi k predpustni veselici, ki jo priredi v nedeljo, dne 26. januarja, v dvorani stare šole. Spored: Petje, šaljivi prizor »Pust in pepelnica« ter veselo igra »Reposetev«, v petih dejanjih. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Prijatelje poštna zabave ugodno vabi k najobilnejši udeležbi odbor.

Smednik. V nedeljo, dne 26. januarja ob 3. uri ima izobr. društvo svoj redni občni zbor z navadnim redom. Pred občnim zborom je predavanje: »Vojska na Balkanu«. — Naslednjo nedeljo, dne 2. februarja priredi društvo lepo igro: »Ljudmila«, za predpustni ocvirek pa prizor: »Kmet in fotograf«. Med odmori igra godba.

Šmartno pod Šmarno goro. Na Svecnico, dne 2. februarja ob 3. uri popoldne priredi naše Slov. katol. izobraževalno društvo v telovadnici »Orla«, gledališko predstavo s sledečim sporedom: 1. petje, 2. govor, 3. igra »Divji lovec«. Narodni igraček s petjem v štirih dejanjih. Spisal F. S. Finžgar. Ze ime pisatelja nam pove, da bode igra res zanimiva. Podučna za stare in mlade, pripomniti je, da tudi smeja ne bo manjkalo. Zato pa vabimo vse prijatelje poštna zabave. Pričakujemo obilne udeležbe.

POROČILA O PRIREDITVAH:

Loški potok. V praznikih je društvo »Tabor« dvakrat priredilo igro »Mlinar in njegova hči«. Igra, ki zahteva primerne odra in sposobnih moči. Oboje smo uvrstili pri omenjenih prireditvah v »Društvenem domu«. Igralke in igralci, zlasti Marica in Črnot, kot tudi vsi ostali so razvili svoje zmožnosti v najlepši meri. Bili so prizori, pri katerih so gledalci bili naravnost iznenadeni nad lepim igranjem. Malo drzno je res bilo lotiti se tako obširne in težke igre, a društvo je veselo nad lepo uspehim delom. Udeležba je bila najboljša.

Kmečka zveza za kočevski okraj je priredila pretekli teden politični shod pri Sv. Gregorju v »Društvenem domu«. Govoril je poslanec g. Bartol o novih zakonih v korist kmetu, pomenu zadružništva zlasti glede živinoreje in lesnih izdelkov. Sklenilo se je, da se glede zadruge lesnih izdelkov vrši še posebej sestanek. Z živahnim ploskanjem se je odobrilo poročilo g. poslanca. Za njim je govoril tajnik Kmečke zveze g. Škulj. V živahnem govoru je slikal zgodovino slovenskega kmeta, zlasti burno dobo kmečkih vojsk ter sedanje stanje kmečkega stanu. Kazoč na združevanje velikih bogatimov v kartelih in trustih je vnel navzoče na organizacijo lastnega stanu. Zanimivim izvajanjem so poslušalci sledili z vidnim zanimanjem in pritrjevanjem. Stavil se je predlog: »Kmečka zveza naj deluje na to, da se kazenska postava v toliko izpremeni, da odškodnino za pot in zamudo časa dobi tudi kmet ne glede oddaljenosti od sodišča.

Drugim stanovom se odloči pričina v vsakem slučaju, le kmetu ne.« Potom poslancev bo Kmečka zveza delala na to, da se omenjeni predlog tudi uresniči. Korist kmetu, to je cel program Kmečke zveze. — Udeležba na shodu je bila najboljša.

Loški potok. Društvo »Tabor« je priredilo na sv. Stefana dan predavanje o balkanski vojski. Na sveti večer pa je priredilo isto društvo članom in članicam naših društev malo božičnico v »Društvenem domu«. Pred jaslami in božičnim drevescem so se na odru vršile deklamacije, pevske točke in govori. Ganljiv je bil prizor, ko je mlado dekle v lepem govoru pred jaslami izrekalo božjemu Detetu zahvalo za pomoč balkanskim našim bratom ter polagala prošnje za naš slovenski narod. Sklepoma se je priredila igra »Snežulčica«, ki se je naši spretni in priljubljeni Snežulčici (M. Knave) ter njenim palčkom kaj dobro posrečila v splošno zadovoljnost. Po prireditvi so pa zadonele lepe svetonočne pesmi po celi dvorani, dokler ni bil čas k polnočnici. Kako domače se čutilo ljudje v »Društvenem domu«, mnogim že kot druga domača hiša. In tega smo zelo veseli.

Selca nad Škofjo Loko. Igra s petjem »Legionarije«, ki jo je priredilo tukajšnje izobraževalno društvo novega leta dan, je lepo uspela v splošno zadovoljnost občinstva in v čast igralcem. Priznati moramo, da so bile vloge v pravih rokah, da so se igralci potrudili in zato svoje vloge docela umetniško završili. Pokazali so talent za umevanje vlog, sigurnost v nastopu in veliko rutino v vsem kretanju. Vri igralci naj si bodo svesti, da so nam gledalcem nudili najlepši užitek z vseskozi dovršeno igro in se bomo v bodoče vedno radi v še silnejšem številu odzvali takim vabilom. In prepričani smo, da bo društvo pod tem vodstvom, kot ga ima sedaj, vedno ostalo na tem višku in bo vseskozi vzor drugim društvom na polju dela za ljudsko prosveto. Čestitamo društvu na takem procvitu, čestitamo mu na odločnem delavnem odboru, čestitamo na tako spretnih in zmognih igralcih, katerih priljubljenost seže že daleč po farah Gorenjske.

Idrija. Naše prostovoljno gasilno društvo je imelo ob novem letu občni zbor; zborovanje je bilo dobro obiskano in jako zanimivo. Razni člani so namreč jako krepko grajali postopno je prejšnjega odbora in končno svoječasnega načelnika iz društva izbacili, ko so mu bili načelstvo že sredi lanskega leta vzeli. Pomanjkljivosti so se posebno v računih in »zdelani« hranih knjižici pokazale. Tako so za posamezne vaje zaračunali po 16 do 26 kron, kar je veliko preveč, četudi prostovoljni ognjegašec ne more brezplačno pri vajah sodelovati. Tudi pri šopkih, uniformi in drugodi so se grajali razni nedostaki in v zapisnik zabilježili. Zborovalci so si izbrali nove odbornike in za načelnika izvolili vrliga našega pristaša, kateremu k izvolitvi čestitamo in želimo, da bi društvo dvignil do zasluženega ugleda in potrebne reda, kajti dosedanja pot je peljala po iznoženem liberalnem kolovozu, kjer so se po znani liberalni maniri z neslanimi frazami, pereat-klici na S. L. S. in podobnimi nastopi na površju držali. V prvi vrsti bi priporočali vaje in strogo oskrbo gasilnega orodja, red v poslovanju in občinski gasilni dom, da pridejo naše brigadne do svojega poslopja, ker so jih dozdaj že dovolj po mestu iz ene luknje v drugo prevažali. Na pomoč!

Šmartno pri Litiži. Ljubka in do src segajoča je bila igra »Božična povest«, ki jo je priredil kot božičnico tukajšnji »Ljudski oder«. Igro so izvršili otroci iz »Marijinega vrtca« pod vodstvom gg. učiteljev Tomšiča in Poljanca, za kar jima bodi izrečena zahvala na tem mestu. — Dne 28., 29. in 30. decembra lanskega leta smo imeli v društveni dvorani tečaj za obširno okrožje Orla. Tečaj, ki ga je vodil zelo spretno g. visokošolec Dostal, so se udeležili zastopniki odsekov Zagorje, Vače, Prežganje in Šmartno. Tečaj se je zaključil z občnim zborom okrožja, na katerem je bil izvoljen br. Oroslav Bric, načelnikom pa br. Martin Perme. — Lep vtis so napravile skioptične slike o presvetem Rešnjem Telesu, katere so se kazale in pojašnjevale trikrat, in sicer v nedeljo dvakrat in enkrat v ponedeljek. Udeležba je bila lepa, kar tako predavanje o tako vzvišeni skrivnosti tudi zasluži. Poskrbeli bomo

tudi v prihodnje za lepa skioptično predavanja.

Iz Spodnje Idrije. Vrla naša »Dekliška zveza« je priredila na dan 22. decembra krasno igro »Sv. Elizabeta«. Občudovali smo njih obleke in njih nastope. Igra se je morala ponoviti na sv. Stefana 26. decembra l. l. Na Silvestrov večer je priredil naš Orel zabaven večer s par burkami in petjem. Po novoletnem voščilu smo se razšli.

Iz Prežganja pri Litiži. Tukajšnje izobraževalno društvo, oziroma telovadni odsek Orla je priredil božično igro »Na betlehemskih poljanah« dne 24. decembra po polnočni maši. Igra v treh dejanjih je verske vsebine, ki drammatizira dogodke pastirjev v oni sveti noči. Stari pastir oče Ecehijel je s svojimi sinovi prav dobro pogodil svojo vlogo; ocvikoval se je posebno naivno pobožni Jožef, ki je v sanjah v resnici gledal dete Jezusa v razsvitljeni votlini. Zanimivo je, kako prinašajo pastirji razne darove nebeškemu Detetu. Igra je združena s petjem božičnih pesmi; lepi so bili prizori z bengaličnim ognjem. Na novega leta dan so fantje igrali »Vedeževalko«, burko v enem dejanju; bilo je vse dobro naučeno in maskirano, proizvajanje burke pa je pri občinstvu napravilo veliko smeja. Uspeh je v gmotnem oziru zadovoljiv. Posebno ganljivo in navdušeno je po igri govoril načelnik Orlov, vrli mladenič Jožef Gale. Citiral je pesnika Silvina Sardenka in Gregorčiča in ves govor je bil nadenjen s pesniškim poletom. Vabil je navzoče občinstvo v izobraževalno društvo, navajal je, kolikakega pomena je prava izobrazba za vsakogar, posebno pa za mladeniče. Čuditi se je, kako more priprosti mladenič vse to skupaj spraviti. Vse to kaže, da naše društvo napreduje in se giblje.

Postojna. Naša »Bogomila«, katere članice so po večini tudi v Marijini družbi, je priredila v nedeljo, dne 29. decembra, predstavi »Svoje glavna Minka« in »Strahovici«. Prireditve se je zelo lepo obnesla. Igralke so izvršile svoje vloge z nepričakovano spretnostjo v nastopu in izreki. Vsi gledalci, ki so prišli v velikem številu, so bili zadovoljni in veseli. Naša vrla dekleta so s tem pokazala, da so v resnici vneta za pravo izobrazbo srca in uma. Igra »Svoje glavna Minka« je kakor nalašč za naše razmere, ko tako neredko to ali ono dekle zakopni, da bi šla proč od doma in si poiskala drugod nebes, ki jih hoče najti na zemlji. Tu nam je treba več ljubezni do domače hiše, do domačega kraja, do naših društev, kjer čutimo v sladki zavesti, da hrepenimo za istimi lepimi cilji. Potem tudi, če bo treba iti v tujino, se bo vsaka z veseljem spominjala, da je z njo mnogo sorodnih src z istimi smotri in z istim navdušenjem. Zato, dekleta, rade prihajajmo v izobraževalno društvo, posebno ob četrtkih! Nobeni ne bo žal za te ure.

Iz Žabnice. Obilo poštenega veselja nam je prinesla napovedana prireditev. Krona vsega pa je bila živa slika »Pastirji pri jasliah«. Vsa čast spoštovanj gospici J. Cegnar za trud in požrtvovalnost!

Iz Podlpe pri Vrhniki. V imenu društva si štejemo v dolžnost potegniti se za čast naših deklet, ker nekaj ničvrednežev, ki so prišli k nam iz tujih krajev, vsled par prismojenih punc z grdim obrekovanjem blati Marijino družbo in Dekliško zvezo in izjavljamo, da v naših organizacijah hočemo imeti samo poštena, častivredna dekleta. Stariši in fantje, kateri hočete ohraniti čast celi vasi, ne pustite, da bi imeli taki ničvredni fantje, ki groze tudi z nožem, dostop v pošteno družbo. — V našem kraju je zelo razvito šipkarstvo. V minulem letu smo poslali v Idrijo za več kot 12.000 K izdelanega blaga. Za ženske je to edini in ne ravno slab zimski zaslužek. — V božičnem času smo priredili v društvu dve prireditvi, zlasti lepo je izpadla Silvina Sardenkova »Mater Dolorosa«. V novem domu je sedaj dovršena bralna soba, katere bo odslej vsako nedeljo vsem na razpolago, da se poslužite časopisov. — Ustanovili smo tudi treznostni odsek, kateri šteje 15 članov in članic; 8 jih je v prvi stopinji, 7 pa v drugi.

Iz Žužemberka. Izobraževalno društvo je priredilo nedeljo po božiču, dne 29. decembra, običajno božičnico, ki je obsegala več točk godbe na pihala, dalje petje mešanega zbora: Kimovec: »Venček gorenjskih«, deklamacijo J.

Ev. Zorétove »V božični noči«, objavljene v neki številki »Slovenca« iz prejšnjih let, potem živo sliko, predstavljajočo prizor pri betlehemskih jaslicah, in slednjič igro »Junaške Blejke«. Večina teh točk so bile ponovitev iz zadnjih prireditev dne 24. novembra. Nove so bile točke: sviranje staroznanih božičnih pesmi z godbo na pihala, deklamacija ter živa slika. Prireditev se je v vseh točkah lepo izvršila. Zelo je učinkovala živa slika; vsa skupina je bila sestavljena prav z umetniškim okusom. Igro so tudi to pot dekleta prav dobro izvršile, še boljše kakor prvič. Zopet se je odlikovala zlasti Maruša, ki je tako izvrstno pogodila svojo vlogo v kostumiranju kakor tudi v kretnjah in govorjenju, da si boljše ne moremo želeti. Prav z občutkom je igrala tudi Francka svojo ne lahko vlogo. Ugajala je tudi babica s svojim naravnim igranjem. Občinstvo, ki je popolnoma napolnilo dvorano, je imelo pri tej božičnici prijetno zabavo in je neslo najboljšee vtise s seboj na dom.

Studen pri Postojni. Za božične praznike je domača šola priredila lepo šolsko slavnost: božično igro in božično drevesce. Take šolske prireditve so staršem zelo všeč, da vidijo, kaj se njih otroci vse lahko naučijo, ako imajo dobre vzgojitelje. Otroci so pa tudi veseli, da pomirijo živo otroško kri. Tako se tudi že zgodaj vadijo javno nastopati in uriti svoje mlade moči, da postanejo enkrat spretni igralci. — Tudi dekliška Marijina družba je priredila družbeno veselico z abstinencijsko igro, s petjem in deklamacijo. Nabiramo za novo družbeno zastavo, da jo kmalu blagoslovimo. Tudi za predpust nameravamo zopet nekaj napraviti. Kaj bo, pridite pogledat! — Naše k. s. izobraževalno društvo se je preselilo v nove prostore. Imeli smo v zadnjem času trikrat zelo zanimivo in praktično predavanje. Govoril je g. Anton Kodre, visokošolec v Gradcu. Razložil nam je zemljevid o balkanskih državah, povedal o balkanski turški vojski in o ubožnem pravu. Ljudje so z zanimanjem poslušali lepa predavanja. Zahvalujemo se g. govorniku in se mu še priporočamo.

Turjak. Na sv. Treh kraljev dan smo uprizorili v prostorih g. Kožarja zgodovinsko igro iz turških bojev: »Vijeta deklica« z božičnico, deklamacijami, petjem, slikami itd.

Slov. kat. izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju si je na svojem 9. rednem običnem zboru dne 12. januarja 1913 izvolilo sledeči odbor: Kvas Ivan, predsednik; Oražem Ivan, podpredsednik; Porenta Josip, tajnik; Fajder Franc, tajnikov namestnik; Kralj Josip, blagajnik; Kodela Feliks, blagajnikov namestnik; Jereb Jos., knjižničar; Erman Ivan, knjižničarjev namestnik; Strahovnik Albert, Vrhovnik Franc, revizorja.

Iz Vipave. Letošnji moški izobraževalni ponedeljkovi večeri povolno uspevajo že od oktobra sem! Možem, ki redno prihajajo, se pozna, da bolj in bolj globoko spoznavajo velikansko delo naših mož-voditeljev na izobraževalnem, gospodarskem in političnem polju! Pa tudi domače zadeve naj se temeljito pretresavajo! Marsikak pozabi na te večere, žena stori svojo dolžnost, pa spomni svojega mozička, da gre v našo šolo. — Telovadni odsek »Orel« ima redne vaje v sredo in sobotah od 8. do pol 10. ure zvečer. Mladenci, ki bi hoteli vstopiti, naj se zgledajo pri načelniku omenjene dneve v telovadnici. Naši moške, pošljite svoje sinove! Na noge, kdor je za to! — Knjižnica izobraževalnega društva izkazuje, da se je pretečeno leto nad 700 knjig prečitalo. Knjižnica se te dni preureduje, zato začne šele prihodnjo nedeljo posloovati ob običajnih urah. Sezajte po dobrih knjigah! — Naša dekleta so začela vpraševati, ali se ne zamore tudi v Vipavi vpeljati šestdesenske

gospodinske tečaje? Merodajni faktorji, storite potrebne korake!

Šmartno pri Litiji. V nedeljo, 19. januarja, smo priredili igro »Naša kri«. Z uspehom smo vsestransko zadovoljni. Vidi se, da more požrtvovalnost in spretnost voditelja, kakor je g. dr. Mazek, in neutrudljivost pridnih igralcev obroditi najlepših sadov. Najbrž se bo igra še v predpustu ponovila, da jo vidijo tudi tisti, ki so sedaj izostali.

Resnica.

Resnica je, da je splošno mnenje o čudoviti moči alkohola zmotno, da alkohol nikakor ne more veljati za sredstvo, ki daje moč, ki hrani in greje, temveč ki moti zdravo prehrano, znižuje telesno toploto, zmanjšuje delazmožnost.

Majhne množice opojnih pijač morejo sicer utrujeno mišičje za kratek čas poživiti, povzročijo pa kmalu nato še večjo utrujenost. Alkohol je podoben biču, ki priganja konja k večjemu naporu, trajne moči pa ne da nobene. — Zdržni vojaki in delavci so najbolj žilavi. — Mala množina moke na noževi konici ima za tvorbo krvi več hraniva v sebi kakor štirje litri bavorskega piva.

Resnica je, da alkohol, če ga uživamo nezmerno, kvari kri, razdeva najnežnejše organe, povzroča mnogo bolezni in brez števila nesreč ter okoli 200.000 ljudem v Avstriji in Nemčiji leto za letom izkoplje grob.

Alkoholiki so prve žrtve nalezljivih bolezni. — Če zbole, umrjo prej. — Poškodbe in ranjenja so pri njih trikrat tako pogostna kakor pri zdržnikih. — V Glazgovu je umrlo za kolero l. 1848—1849. od obolelih pivec 91 odstotkov, od nepivcev pa le 19 odstotkov. — Pljučnica pomete hude pivec neverjetno hitro. — Neredkokrat ubije obilno zavžit alkohol na mestu (zastrupljenje z alkoholom).

Resnica je, da je zloraba alkohola težka ovira pri duševnem delu, da polni blaznice in vsako leto tisoče v pijanski norosti tira pred sodnika.

Vsaj četrti del vseh norcev se ima alkoholu zahvaliti za žalostno usodo — v Avstriji in Nemčiji leto za letom okrog 50.000.

Resnica je, da alkohol neštete spravlja na beraško palico, da seje v družine neizrekljivo nesrečo, in tako od dne do dne množi številno armado nezadovoljnih na naravnost usodopoln način.

Kdor redno vsak dan pije liter piva, zapije v 20 letih malo hišo z vrtom. — Sto prebivalcev v eni občini zapije, če izdado na dan po 30 vinarjev, v 10 letih (z všteti obrestmi) 130.288 kron.

Resnica je, da ima alkohol pri večini zločinov svojo roko zraven, da je poglavitni vzrok črne kuge nenravnosti in da tira leto za letom nad 300.000 ljudi v Avstriji in Nemčiji pred kazensko sodišče. Vsaj 2500 svojih žrtev tira demon alkohol samo v teh deželah iz obupa v samomor.

Resnica je, da je alkohol za otroke pravi strup, da ovira njihov dušni in telesni razvitek, da draži čez mero njihove živce, da jim slabi moč volje, da je nevaren njihovemu krepostnemu življenju, da polaga v mnoge kal pijančevanja ter na ta način v temo zagrinja bodočnost našega ljudstva.

»Na tisoče mater zastruplja svoje ljubljence s sredstvom, ki jih poneumnuje, polenjuje in jim jemlje moč ter v gotovih okoliščinah napravi iz njih telesne in duševne pohablence.«

Resnica je, da popolna zdržnost od opojnih pijač nikomur ne škoduje, da je pa za mnoge prav koristna in za marsikoga, zlasti za uboge žrtve pijančevanja, edina rešitev.

Vojska na Balkanu leta 1912. Ravno kar je izšel sedmi sešitek tega zanimivega dela, ki obravnava nadaljnji razvoj vojske. Poleg izredno zanimive vsebine bo nudilo delo tudi nebroj krasnih slik in pretresljivih prizorov iz posameznih bitk. Slike so posnete po risbah in fotografijah očividcev in so res mojstrsko izvršene. Te slike se bodo nadaljevale tudi v prihodnjih sešitkih. Naročniki, ki sedmega sešitka niso prejeli, naj ga takoj reklamirajo na ondodni pošti. **Katoliška Bukvarna.**

Zadnja kmečka vojska. Spisal Avgust Šenoa. — Narodna zavest mogočno prešinja slovensko ljudstvo. Jugoslovani se dvigamo. Spricho tega raste tudi zanimanje najširših ljudskih slojev za zgodovino Slovencev in Hrvatov. Ena najznačilnejših epizod v zgodovini trpljenja slovenskih in hrvatskih kmetov pa je kmečka vojska, ki jo je tako nedosežno opisal najboljši hrvatski pisatelj Šenoa. Koga ne bi ganila usoda našega kmečkega kralja Matija, koga ne navdušila obupna borba naših prednikov za našo staro pravdo, koga ne zanimal boj med kmeti in plemenitaši, v kojega ozadij stojijo tudi neprestani vpadi Turkov v jugoslovanske zemlje? Kakor svečano proročanje se bero besede, s katerimi Šenoa ta svoj roman zaključuje: »Plemenitašev duh se strese in pogrezne v grob, pod pro-

Čuječnost

Je obvarovala že marsikatero nesrečo. Človek se mora tudi čuvati, da si ohrani zdravje. Ne sme se n. pr. čakati, da mala bolečina v rokah in nogah postane skrinasta bolezen, ker se nahajajo vendar dobri, preizkušeni izdelki, ki so se že na tisočkrat obnesli in morejo marsikatero zlo že v postanku udušiti. Tozadevno izpoved, ki je prava, nahajamo v pismu, ki jo je naslovila Nj. ekselencija baronica Helena

Ereytagh-Loringhoven, roj. baronica Buxhoeveden, Gorica, Corso Verdi 36, na lekarnarja E. V. Fellerja. Glasi se: »V posebno zadostilo mi je, da Vam pošljem danes priloženo, ravno kar prejeto karto znane pisateljice Pavle Marjice pl. Egger Schmitzhausen. Iz nje razvidite, da je postalo domače zdravilo Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid« za eno novo glasnico bogatejše. Dama je bila pred nedavnim pri meni in ker je tožila o strašnih, nevalgičnih bolečinah, sem ji dala eno stekleničko. Za malo dni po prvem poizkusu dojde ta živahna zahvala za očito sijajni rezultat. Težko čakam na poročilo o učinku fluida pri kneginji Carolath, kar Vam bom takoj poročala.« Slišali

smo že večkrat praviti, da kratka uporaba tega izdelka navadno zadostuje, da nekatere bolečine takoj odstrani. Poizkusite tudi Vi, če imate nahod, ste hripavi, zasluženi in težko dihate, trpite na glavobolu ali zobobolu, Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid«. Ta izdelek bi moral biti vedno v hiši, da je mogoče zlo takoj ustrahovati. Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid« je boljše danes naročiti kakor jutri; za naročitev je natanko napisati: Lekarnar Feller v Stubici, Elsa-trg št. 16, (Hrvaško). 12 malih ali 6 podvojenih ali 2 specialni steklenici stanejo franko 5 kron.

kleti kamen, a svobodna pesem se razlega dalje, kjer klijeje na nebu rože iz mučeniške krvi hrvaškega in slovenskega ljudstva, ki ga je pogazila ohola besnost v povojih zlate svobode. Cveti, rdeča roža, cveti, sveta cvetka, vij se nad grobom bednih ljudi, ki so dvignili meč zoper goljufijo in laži, ki so dvignili meč za zakon svete prirode, cveti, kjer se je rodil mladi dan in čista rosa pada v srce ljudstva, rosa blaginje in bratske ljubezni! — Krasno so opisani krementi kmečki značaji, burni prizori, ki se vrše po nam večinoma znanih krajih, rožljanje mečev in obupne tožbe stiskane-ga ljudstva. Cena 1 K 60 vin., vezano 2 K 60 vin. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Glasba

Aleluja! Deset velikonočnih pesmi na čast Kristusu od smrti vstalemu. Za mešani zbor zložil Anton Grum, regenschori pri sv. Jakobu v Ljubljani. Cena izvodu 1 K 20 vin. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Zvezek obsega, kakor rečeno, 10 velikonočnih pesmi in spev Regina coeli. Oblike je majhne (žepna izdaja), kar bo prav dobro služilo pevcem, ki pojo pri velikonočnih procesijah. — Velikonoč je eden največjih praznikov, praznik poln veselja in radosti; morajo biti torej tudi napevi primerno veselega značaja, kakoršni so ti. — Vsi se odlikujejo po lepi melodiji in lahki harmonizaciji, so veseli in krepki. — Najlepša in najefektnjša v tej zbirki je brezdvomno zadnja skladba »Regina coeli laetare«, ki ima na konci vpleteno veličastno velikonočno alelujo. To da prazniku pravi značaj, skladbo samo pa še enkrat tako povzdigne. — Velikonočne praznike bomo le-

tos izvanredno zgodaj obhajali. Zatorej naše cerkvene zборе na ravnomer izišle napeve opozarjamo, jih istim posebno priporočamo, da si jih kmalu nabavijo in pridno študirajo. O veselih velikonočnih praznikih jih bodo sigurno z lepimi uspehi proizvajali v čast Kristusu, od smrti vstalemu. — Dobivajo in naročajo se v Katol. Bukvarni v Ljubljani.

Za kratek čas

Deževno poletje. Jetničar: »Pred štirinajstimi dnevi smo vas izpustili, pa ste zopet tukaj!« — Kaznjene: »Moj Bog, kaj sem pa hotel! Zmeraj dežuje, dežnika pa nimam. Moram zopet pod streho!«

Vodeno mleko. Gospoda na kmetih gleda, ko pastir krave napaja. Ena gospodična pravi: »Zdaj šele vem, zakaj je mleko tako vodeno!«

Pijančeva želja. »Če bi vino gonilo mlin, bi si želel, da bi bil jaz mlinsko kolo.«

Iz skušnje. A.: »Ker zmeraj tožiš, da je na svetu dolgočasno in pusto, bi ti jaz nekaj nasvetoval, da bi vsaj dva vesela dneva imel.« — B.: »Kaj takega?« — A.: »Kupi si hišo in boš tisti dan vesel, ko jo boš kupil in pa tisti dan, ko jo boš prodal!«

Kje je pa tretji konj?

Razne stvari.

Kako spoznamo, če so jajca sveža. Kakor znano, se marsikatera gospodinja opehara, ker kupi stara jajca za sveža. Sicer je malo težko dognati za vsak slučaj, ali je jajce sveže ali ne, ali vsaj doma se to lahko poskusi, preden se jih dene v to ali ono jed. Jajca naj se denejo v močno slano vodo. Ako plavajo vodoravno, so čisto sveža. Ako se postavljajo na špičasti konec, so stara, in sicer toliko bolj, kolikor bolj pokonci stojijo. Ako je debeli konec čisto iz vode, potem jajca niso več užitna.

Oddelk za otroke v ameriških vlakih. V Ameriki so vpeljali otroške železniške vozove, ki so opremljeni z vsemi ugodnostmi za otroke. Voz obsega jedilnico, toaletno sobo, kopalnico in veliko sobo, v kateri se nahaja šest otroških postelj in zibelk. Otroci se med vožnjo lahko nemo-

teno igrajo. Tla so pogrnjena z mehko preprogo, stene so tapcirane, otroci se ne morejo poškodovati, če padejo ali če se v steno zadenejo. Posebna postrežnica nadzoruje med vožnjo otroke. Večji otroci jedo v jedilnici, mlajši dobe pa mleko.

Vzemite, ako imate nahod, hripavost, zasliženje ali težko sapo, Fellerjev fluid z znamko »Elsa-Fluid«. Sami smo se prepričali pri bolečinah v prsih, v vratu itd. o njegovem lekajočem, kašelj utehajočem, oživiljajočem učinku. — Dvanajstoričnik za poizkušnjo 5 K! dve dvanajstoričnici K 8-60 franko! Izdelovatelj samo E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 16 (Hrvaško). d

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 15. januarja: 67, 7, 32, 71, 81.

Dunaj, 18. januarja: 45, 39, 74, 20, 85.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 21. januarja 1913.

Deželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	23	—	ab.	—	—
Rž	20	80	živ. v. v.	—	—
Ajda	21	20	Goveda pitana	85	—
Ječmen	19	40	Teleta težka	110	—
Oves	21	—	Teleta mala	102	—
Proso belo	12	—	Prešiči	127	—
Proso rumeno	18	80	Koštruni	106	—
Koruzna stara	21	20			
Koruzna nova	17	80			
Leča	25	—			
Grah	27	20			
Lineno seme	39	40			
Grašica	19	10			
Domača detelja	175	—			
Fizol Ribničar	27	—			
Fizol Prepeličar	32	—			
Fizol Mandolon	28	—			
Cebula	9	60			
Krompir	6	—			
Zelje sveže	—	—			
Zelje kislo brez sode	10	20			
Repa gorenjska	—	—			
Repa sveža	3	70			
Repa kisla brez sode	9	60			
Brinje	30	40			
Kumna	88	—			
Oreh	64	—			
Gobe suhe	—	—			
Suhe hruške	40	—			
Suhe češnje	56	—			
Ječice	—	—			
Želod	—	—			
Smrekovi storži	7	—			
Seno	5	50			
Slama	3	—			
Stelja	2	80			

Gospodarska zveza v Ljubljani

nakupuje

fizol, krompir, proso, ajdo in druge poljske pridelke.

Trgovcem priporoča nakup kave, riža, sladkorja itd. Zaloga pristnih domavinih.

Posteljno perje

znamke »AUSTRIA« nedosegljivo v napolniti!

5 kg sivoga K 9-00, boljšega K 12-—, belega K 18-—, snežno belega K 30-—, 36-—, najfinjšega K 42-—, 48-—

Šivane odeje in odeje iz puha od 5 K naprej!

Razpošilja vsaki dan franco in brez carine po povzetju.

D. Schnurmacher, Taus 246 (Češko).

Specijalna razpošiljalnica za gotove postelje. Pri potrebi postrežem s katalogi in zbirko zastoj.

Kralj Salko
Technicum - Hainichen
stroji, in elek. inštr. posredni
Učna tovarna

Prodaja se 219

Kolesarji in konji

Poizve se pri lastnici
Neži Zakravaršek,
Prešerje pri Ljubljani.

Prodaja se dobro ohranjeno

mlekarsko orodje

po zelo nizki ceni. Naslov
pove uprava „Domoljuba“
pod št. 149 (Znamka 11)

V vsaki družini,
kjer se goji dobra gošča,
se morajo nahajati tudi
domače orglje
(amerikanski harmonij).

Lepla. Razno oprema.
Cena od 40 mark naprej.
Ilustrirani cenik zastoj.

Aloys Mayer

kr. dvorni založnik,

Fulda

(Cena z notnim zvezkom
obsegajočim 25 komadov
le 25 mark, s katero
zamore igrati na harmo-
niji vsak takoj četvero-
glasno in brez znanja se-
kiric. 2804 19

Vajenca
sprejme takoj F. Čadež,
kroj. mojster na Savi
pri Jesenicah, Gorenj.

Razpošiljam orožje vsake vrste

za poskušnjo za 10dnevni ogled.
Puška enocevka Lancaster K 20-
dvocevka Lancaster K 30-
Hammerless-puška K 70-
Robert K 8-; samokres K 5-
pištolica od 2 K naprej. Ilustro-
van cenik zastoj. F. DUŠEK,
tovarna orožj. Opočno št.
2137, ob drž. želez. Če. ko.

Pogled

v moj najnovejši 4000 slik
obsegajoči glavni cenik
Vas prepriča o podjet-
nosti mojega trdnega in se
Vam svetuje si ga nabav-
iti pri potrebi vporabnih
predmetov vseh vrst, ki
Vam ga pošlje zastoj in
poštne prosto. C. in kr.
dvorni založnik Jan
Konrad, razpošiljalnica
v Brúxu št. 4493 (Češko).
Nikel. zepna ura K 420,
boljša kakovost K 5-;
nikel. budilka K 290, ure
z mikali K 8-20, harmonike
K 5-; gosli K 580, sa-
mokresi K 6-; Razpošilja
po povzetju ali naprej-
plačilo. Nikak riziko!
Zamena dovoljena ali denar nazaj.

5 vinarjev

vas stane dopisnica, s
katero lahko zahtevate
moj najnovejši 4000 slik
obsegajoči cenik, ki vse-
buje bogato vsebino po-
trebnih porah, predme-
tov in daril, ki ga po-
šljem vsakomur zastoj in
in poštne prosto.

Razpošiljalnica
JAN KONRAD, c. in kr.
dvorni založnik Brúx
št. 4493 (Češko).

Prave niklaste žep. uro
K 420, 5- in več. Nikla-
ste budilke K 290, har-
monike K 5-; vijoline
K 580, samokresi K 6-.

Razpošilja proti povzetju ali
predplačilo. Nikak riziko. Za-
mena dovoljena ali denar nazaj.

Koža

mora biti temeljito negovana in zato je
najboljše dobro milo; kajti slaba mila
prve škodujejo nego koristijo. Fino

Lysoformovo milo

ima nenavaden aromatičen vonj, je nežno
in ker vsebuje 1% Lysoforma, učinkuje
tudi antiseptično. En poizkus učinkuje
prepričujoče. Milo se zdi drago, (komad
1 K), ker je pa zelo veliko in izdatno,
je pa v rabi resnično ceno. Poizkusite!

Zanimivo knjigo o „Zdravju in desinfekciji“ Vam pošljem na željo zastoj in
poštne prosto.

A. C. Hubmann, referent „Lysoformwerke“, Dunaj XX, Petraschgasse št. 4.

Zobje

in ustna duplina so pogosto kraj infekcij,
vsled česa je potrebno, usta vsak dan
dvakrat izplakniti z antiseptičnim, iz-
vrstno preizkušenim

Lysoformom s poprovo meto

Nekoliko kapljic zadostuje na kozarec
vode, pa imamo razkužujočo tekočino,
ki takoj odstrani neprijeten duh iz ust in
ohranja zobe. Pripravno tudi za grgranje.
— Originalna stekla K 1-08. Poizkusite!

Prodaja se poceni radi opustitve
obrti nov, trpežen, črn **šivalni stroj**
pripraven tudi za sedlarje. Lahek tek, dolgost
rame 4 cm. Naslov: Anon Florian, Prapreče
št. 6. p. Vranjko. Š. a. ersko. 214

Do 500 l mleka

se išče dnevno, postavljeno na kolodvor Reka.
Ponudbe je poslati na „Središnje mlekarno“,
Sušak pri Reki, s točno označbo cene. Za že-
lezniške stroške se nič ne povrne.

223

Henrik Povše.

Lepo posestvo

se prodaja iz proste roke, obstoječe iz dveh hiš,
ki se prodaja lahko vsaka zase ali skupaj; pri-
pravno je za vsako obrt, na prometnem kraju.
Okrog obeh hiš sta vrtova, dalje njive in gozd,
skupaj okoli 30 oralov zemlje in druga potrebna
poslopja. Prodaja se radi preselitve pod ugodnimi
pogoji. Natančna pojasnila daje lastnik Franc
Petrič, Selšček 29, p. Begunje pri Cirknici. 220

Pihalna akordeon „fluta“

na katero lahko igra
vsak brez znanja se-
kiric, brez učitelja in
pouka najlepše pesmi,
plese in koračnice.
Št. 26/10, izdelana iz le-
sa, prevlečena z usnja-
tim papirjem in z nikel-
nim ravnilcem, nikel,
usnikom, 10 nikel. tip-
kami in z nikel. klavi-
aturo, 23 1/2 cm dolga, z
navodilom K 320. Trije
komadi K 8-50. - Nikak
riziko! Zamena dolo-
jena ali denar nazaj.
Rezpošilja po povzetju

c. in kr. dvor. založnik

JAN KONRAD

zaloge muzikalij, razpošiljalnica v Brúxu št. 4477 (Češko).
Glavni cenik s 4000 slikami na zahtevo zastoj in poštne
prosto.

Mleko prihranite!

Kri! in dober zajutrk dosežete odrasli in
otroci, bolni in zdravi. Polovico
moč! stroškov prihranite v gospodinj-
stvu na sladkorju in mleku, ako
Zdravje! pijete **SLADIN**, to je

dr. pl. Trnkóczyja **SLADIN**

ČAJ, in nič drugega. Povsod 1/2 kg zavoj 60 vln.

Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev
lekarnar Trnkóczy v Ljubljani, zraven rotočva, za 4 K
franko. Ta lekarnar je svojih 8 otrok zredil s sladnim
čajem. Slika teh 8 otrok se vidi v njegovi lekarni. —
Glavne zaloge na Dunaju: lekarnar Trnkóczy: Schön-
brunnerstrasse št. 16, Josefstadtstrasse št. 25,
Rudetskyplatz št. 4. V Gradcu: Sachstrasse št. 4.
Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih
vrst Trnkóczyjevih, istotako ugodne sode zaupanja-
vrednih oseb.

Izjava.

Podpisani obžalujem vse žaljive besede, ka-
tere sem govoril dne 7. t. m. v gostilni pri go-
spodu Domicelju na Rakeku in jih kot popol-
noma neutemeljene prekličem, ter se tem potom
zahvaljujem g. Berličiču, da je odstopil od tožbe.

Rakek, 12. januarja 1913.

Alfonz Dolcher.

Prodaja se iz pro-
ste roke na
Bledu nova

hiša

pripravna za kakega obrtnika ali penzionista.
Denarja je treba le malo svoto, drugo ostane
lahko vknjiženo. Poizve se pri Antonu Marolt
v Gradu št. 88, Bled. 201

Učenec se takoj sprejme na 3-letno
učno dobo, proti dobri oskrbi
v pekarni **FELIKS MUDER**, Zagorje ob Savi.

V Ameriko
in Kanado

zločina, cena
in varna

vožnja s **CUNARD LINE**

Bližnji odhod iz domače luke:

Prsta: Panonia 30.1. 1913. Reke: Franconia
12.2. Caronia 24.2. 1913.

iz Liverpoola: Lusitania, (najhitrejši največji
in najlepši parnik sveta), 15.2. 15.3.5.4. Mau-
retania 1.2. 22.2. 22.3. 12.4. 1913.

Pojasnila in vožnje karte pri **Andreju Odlnsek**,
Ljubljana, Slomškova ul. 25, blizu cerkve Srca
Jezusovega. Cena vožnji: Trst—New-York III.
razred K 170— otroci pod 12 let K 85; povsod
še 20 K več za ameriški osebni davok.

3088/12